

motivaction

research and strategy

Publieksmonitor, 0-meting

Ministerie van BZK

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

Achtergrond, doel- en probleemstelling

Pagina 3

Samenvatting

Pagina 5

Methode en opzet

Pagina 11

Resultaten

Pagina 13

Bijlage

Pagina 74

In opdracht van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (hierna te noemen BZK) heeft Motivaction International B.V. een eerste meting uitgevoerd in het kader van de publieksmonitor.

Publieksmonitor

Om inzicht te krijgen in hoe de Nederlandse bevolking aankijkt tegen voor BZK relevante onderwerpen heeft BZK in samenwerking met Motivaction een 'publieksmonitor' opgezet. De issues die in de monitor aan bod komen, betreffen veelal een actueel beleidsplan of recent geïmplementeerd beleid. Inzicht in de beleving van deze issues geeft BZK de mogelijkheid om de communicatie over het onderwerp beter af te stemmen op het publiek. De monitor bestaat uit periodieke metingen, waarin vragen eenmalig of herhaaldelijk worden voorgelegd, zodat ook trends in kaart kunnen worden gebracht. De uitkomsten kunnen aanleiding geven tot een aanvullende flitspeiling, waarin een onderwerp op korte termijn verder kan worden uitgediept. Andersom kunnen uitkomsten van flitspeilingen aanleiding geven om een onderwerp op te nemen in de publieksmonitor.

Samengevat luidt de doelstelling van de publieksmonitor:

Periodiek inzicht krijgen in (ontwikkelingen in) de beleving bij het Nederlandse publiek van onderwerpen die betrekking hebben op voorgenomen of recent geïmplementeerd beleid van BZK.

Eerste meting van de publieksmonitor

Het huidige onderzoek betreft de eerste meting van de publieksmonitor (0-meting). De onderwerpen die in deze meting aan bod komen, zijn:

- Het imago van BZK en van volksvertegenwoordigers, bestuurders en ambtenaren in het algemeen
- De representatieve democratie
- Decentralisaties
- Schaalvergroting
- Burgerschap en de participatiesamenleving.
- E-overheid
- De AIVD
- Koninkrijksrelaties
- Normering topinkomens in de publieke sector

Management summary – Bekendheid en imago BZK

BZK gezien als veiligheidsministerie, dat ver van burgers afstaat, ambtelijk is en weinig slagvaardig

- Spontaan denken Nederlanders bij het ministerie van BZK vooral aan nationale veiligheid en bescherming van Nederlandse belangen (24%). De meest *herkende* onderwerpen van BZK zijn paspoorten en identiteitskaarten (74%), koninkrijksrelaties (73%), veiligheid (70%) en ambtenaren (70%).
- Duidelijk is dat Nederlanders over het algemeen geen goed beeld hebben van de beleidsterreinen van BZK. Nationale veiligheid is natuurlijk een taak van de AIVD, maar uit de open antwoorden blijkt dat sommigen hierbij doelen op de politie, die tegenwoordig onder een ander ministerie valt. Bovendien wordt BZK relatief vaak geassocieerd met het Koningshuis en weten maar weinigen dat wonen tegenwoordig onder BZK valt.
- Burgers zien BZK vooral als een ambtelijke organisatie (45%) die ver van burgers af staat (41%) en weinig als modern (4%) of slagvaardig (6%).

Ambtenaren weinig geprofileerd, maar dienstbaarder en nuttiger gevonden dan bestuurders en volksvertegenwoordigers

- Het imago van *ambtenaren* is niet sterk geprofileerd, circa een derde vindt hen dienstbaar (33%) en nuttig (25%).
- Het imago van *bestuurders* is beduidend negatiever. Een derde (34%) van de bevolking heeft het beeld dat zij uit zijn op eigen gewin, slechts een vijfde (18%) vindt hen dienstbaar en een tiende (11%) nuttig.
- Het imago van *volksvertegenwoordigers* komt in grote lijnen overeen met het imago van bestuurders.

Management summary – Betrokkenheid bij democratie

Iets meer Nederlanders positief dan negatief over de representatieve democratie, maar men voelt zich nauwelijks vertegenwoordigd door politici en bestuurders

- De bevolking oordeelt verdeeld over de huidige vorm van de representatieve democratie in Nederland. Maar iets meer mensen zijn tevreden (36%) dan ontevreden (22%).
- De bevolking voelt zich weinig vertegenwoordigd door bestuurders en politici. Zij voelen zich nog het meest vertegenwoordigd door de Tweede Kamerleden van de eigen partij, maar voor slechts 23% is dat in grote mate het geval. Door Tweede Kamerleden in het algemeen voelt slechts 12% zich in grote mate vertegenwoordigd en door ministers en staatsecretarissen zelfs maar 8%.
- Ook de betrokkenheid van de bevolking bij verschillende bestuurders en politici is laag. Men voelt zich nog het meest betrokken bij de Tweede Kamerleden van de eigen partij (16% in grote mate) of de andere Tweede Kamerleden (12%).

Instrumenten voor directe democratie overwegend positief ontvangen

- Gezien de beperkte mate waarin burgers zich gerepresenteerd voelen in de politiek en het openbaar bestuur, wekt het geen verbazing dat men open staat voor directe democratie. De bevolking staat overwegend positief tegenover de voorgestelde (nieuwe) mogelijkheden in het democratisch systeem waarbij burgers op meer directe manieren invloed kunnen uitoefenen, zoals verschillende type referenda (52% - 60%), particuliere initiatieven (57%) en de gekozen burgemeester (51%).

Management summary – Decentralisaties en schaalvergroting

Nederlanders zijn negatief over decentralisaties en vrezen willekeur, tekort aan kwaliteit en deskundigheid

- De bevolking is overwegend negatief over de decentralisaties die per 1 januari 2015 hebben plaatsgevonden (46% negatief, 12% positief).
- Men verwacht vaker negatieve dan positieve gevolgen van de decentralisaties. De helft van de bevolking denkt dat gemeenten te weinig budget krijgen (51%), de kwaliteit van de zorg/ondersteuning verslechtert (51%), de gemeenten onvoldoende deskundig zijn (48%) en het recht op zorg per gemeente verschilt (52%).
- Bijna de helft van de bevolking heeft weinig vertrouwen in het uitvoeren van de taken door de gemeenten en de controlerende functie van de raadsleden (45% en 46%). Een kleine minderheid heeft hier veel vertrouwen in (5% en 7%).

Het zich samenvoegen van gemeenten verdeeld ontvangen, samenvoeging provincies overwegend negatief gezien

- Nederlanders oordelen verdeeld over het samenvoegen van kleinere tot grotere gemeenten. Een kwart (25%) staat hier positief tegenover en een derde (33%) negatief.
- Men verwacht vaker negatieve (69%) dan positieve (42%) gevolgen van het zich samenvoegen van gemeenten. De verwachting is vooral dat de afstand tussen inwoners en de gemeente groter wordt (46%) en dat inwoners zich minder betrokken voelen bij hun gemeente (46%). Ruim een vijfde verwacht dat gemeenten de taken efficiënter kunnen uitvoeren (22%), deskundiger worden (21%) en dat het bijdraagt aan een kleinere overheid (21%).
- De bevolking is overwegend negatief over het samenvoegen van provincies (53% negatief, 11% positief).

Management summary – Burgerschap, participatie en digitalisering overheid

Kleine meerderheid bereid deel te nemen aan lokale initiatieven, vooral door mee te denken; ook ondersteunende rol van overheid verwacht

- 57% van de Nederlanders zegt bereid te zijn om zich in te zetten voor maatschappelijke initiatieven in hun buurt of gemeente. Ze staan vooral open voor *meedenken* en minder voor *actief* meehelpen. 8% van alle Nederlanders wil zich wekelijks een aantal uur inzetten.
- Een kwart (25%) zegt bereid te zijn om zelf actief mee te doen aan initiatieven om buurtaccommodaties open te houden.
- Een meerderheid van de bevolking vindt dat de overheid een rol zou moeten spelen bij lokale maatschappelijke initiatieven waarbij burgers betrokken zijn. Meestal denkt men aan een faciliterende (50%), samenwerkende (39%) of stimulerende (32%) rol. Men ziet minder graag een regisserende (8%) of controlerende (23%) rol van de overheid.

Digitalisering overheid positief ontvangen, grootste nadelen zijn privacy en klantvriendelijkheid

- Burgers staan overwegend positief tegenover de digitalisering (47% positief, 13% negatief).
- Men verwacht vooral dat dit ten goede komt aan het gemak (63%), de snelheid (59%) en de efficiëntie (48%). Men ziet echter ook negatieve effecten op de privacy (37%) en de klantvriendelijkheid (35%).
- In lijn met het oordeel over de digitalisering vindt men DigiD ook vooral gemakkelijk (67%), snel (65%) en efficiënt (63%). En is men relatief vaak negatief over de klantvriendelijkheid (37%) en de toegankelijkheid (33%).

Management summary – AIVD, Caribisch deel koninkrijk en maximeren topinkomens

Burgers zien zowel positieve als negatieve gevolgen van koppeling persoonsgegevens

- Ook de koppeling van persoonsgegeven tussen overheidsinstanties dient volgens burgers vooral hun gemak (61%), de snelheid (58%) en de efficiëntie (55%). Men ziet echter overwegend negatieve gevolgen voor de privacy (51%), veiligheid (38%) en betrouwbaarheid (27%).

Vertrouwen in AIVD redelijk tot sterk; bestrijding jihadisme en radicalisme gezien als topprioriteit

- Het vertrouwen van bevolking in de AIVD is redelijk tot sterk (14% weinig vertrouwen, 30% veel vertrouwen).
- Nederlanders vinden de doelstellingen van de AIVD (zeer) belangrijk. Zij hechten vooral belang aan de bestrijding van jihadistisch terrorisme en het monitoren van radicalisme en extremisme. Ook het bestrijden van spionage en cyberdreiging staat relatief hoog op de agenda.

Caribisch deel vooral geassocieerd met mooi weer, slecht bestuur en geldverslinding

- Nederlanders associëren het Caribisch deel van het Koninkrijk spontaan vooral met mooi weer (24%). Inhoudelijk denken zij vooral aan het slechte bestuur (9%) of geldverspilling (8%).

Brede steun voor maximeren salaris topfunctionarissen aan dat van minister

- Een grote meerderheid is het ermee eens dat het salaris van topfunctionarissen bij (semi)publieke instellingen niet hoger mag zijn dan dat van een minister (71%). 11% verwacht dat de overheid dan geen goede topfunctionarissen meer aantrekt.

Kwantitatief onderzoek

De publieksmonitor is kwantitatief uitgevoerd door middel van een online vragenlijst. Respondenten hebben per e-mail een uitnodiging ontvangen met daarin een link naar de vragenlijst. De datacollectie liep van 14 tot 20 januari 2015.

Doelgroep, steekproef en representativiteit

De doelgroep van publieksmonitor is de Nederlandse bevolking tussen 18 en 70 jaar. Om uitspraken te kunnen doen over de doelgroep is een steekproef gerealiseerd van n= 814 Nederlanders tussen 18 en 70 jaar op basis van het Stempunt-panel van Motivaction. De resultaten zijn representatief voor de doelgroep doordat gebruik is gemaakt van propensity-sampling en –weging voor kenmerken waarvan verwacht mag worden dat die van invloed zijn op de resultaten: leeftijd (tussen 18 en 70 jaar), opleiding, geslacht, regio, sociaal-culturele oriëntaties (Mentality-milieus) en de interacties tussen deze variabelen. Door middel van deze steekproeftrekking en weging is de steekproef representatief.

Online vragenlijst

BZK heeft aangegeven welke issues en vragen aan bod moesten komen. Motivaction heeft op basis hiervan een vragenlijst opgesteld. In samenwerking met BZK is een definitieve vragenlijst opgesteld van circa 30 vragen en een invulduur van circa 14 minuten.

*Zie de Bijlage voor nadere informatie over de gewogen en ongewogen data

Inhoud

Leeswijzer	pagina 14
Kennis en imago BZK en beroepsgroepen	pagina 15
Representatieve democratie in NL	pagina 23
Decentralisaties	pagina 28
Schaalvergroting	pagina 32
Burgerschap en participatiesamenleving	pagina 36
E-overheid	pagina 41
AIVD	pagina 46
Koninkrijksrelaties	pagina 49
Actuele thema's: normering topinkomens publieke sector	pagina 52
Verschillen tussen subgroepen (inclusief burgerschapstijlen)	pagina 55 pagina 64

- De vragen die bij een onderwerp horen, worden steeds in een apart hoofdstuk besproken door middel van een grafiek met een beknopte tekstuele beschrijving.
- Wanneer er extra uitleg aan de respondenten is gegeven bij de betreffende vraag staat dit altijd aangegeven.
- Na de hoofdstukken waarin de resultaten op totaalniveau staan beschreven, volgt een hoofdstuk waarin we significante verschillen tussen subgroepen bespreken. Deze verschillen benoemen we steeds per onderwerp. We houden daarbij rekening met de volgende subgroepen:
 - Geslacht: man/vrouw
 - Leeftijd: 18 t/m 24, 25 t/m 34, 35 t/m 44, 45 t/m 54, 55 t/m 70
 - Opleiding: laag, midden, hoog
 - Regio: west, noord, oost, zuid, 3 grote gemeenten, randgemeenten

Hiernaast bespreken we de resultaten voor verschillende burgerschapstijlen, een door Motivaction ontwikkeld segmentatiemodel waarin burgers worden ingedeeld naar hun basishouding tegenover de samenleving, overheid en politiek. Hierbij staat niet het onderwerp centraal, maar nemen we telkens de burgerschapstijl als uitgangspunt en bespreken we per segment opvallende resultaten voor de diverse onderwerpen. De resultaten van de verschillende burgerschapstijlen zijn geïntegreerd met een algemene uitleg over de burgerschapstijlen (vanaf sheet 64).

Kennis en imago BZK en beroepsgroepen

Werk van BZK spontaan vooral geassocieerd met thema nationale veiligheid en belangen

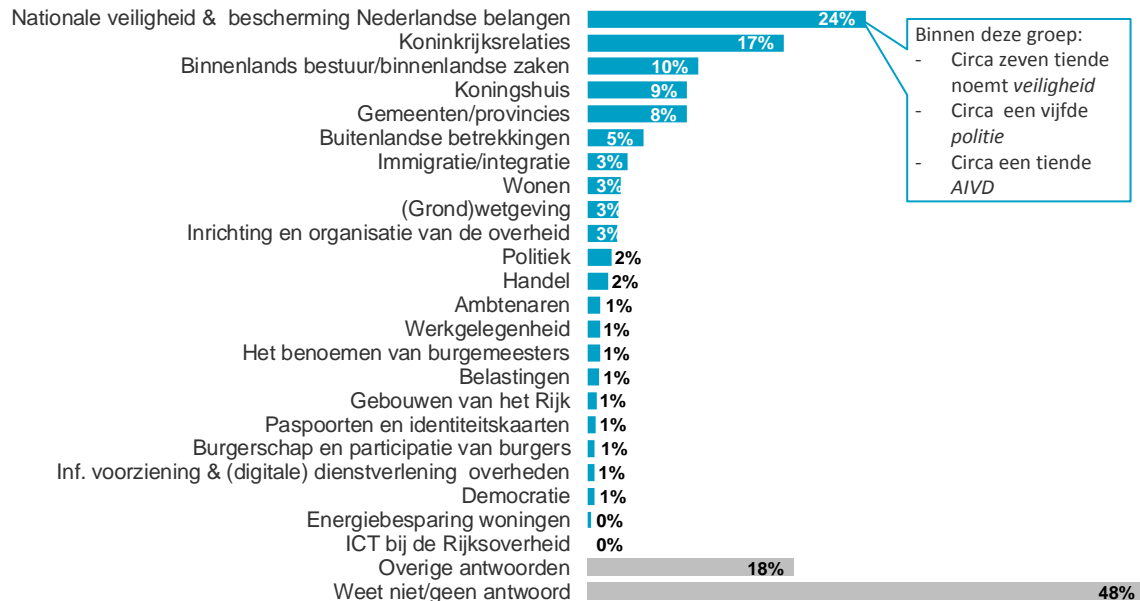
Nederlanders denken dat het ministerie van BZK zich vooral bezighoudt met nationale veiligheid en belangen (24%) en koninkrijksrelaties (17%).

Hierna noemen zij het binnenlands bestuur (10%), koninkshuis (9%) en gemeenten of provincies (8%).

De helft (48%) van de Nederlanders weet spontaan geen enkel thema te noemen waar BZK zich mee bezighoudt.

De vraag is open gesteld. Respondenten konden zelf een antwoord invullen. Deze antwoorden zijn later gecodeerd.

Met welke onderwerpen denk je dat het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties zich bezighoudt? (n=814)

Verdieping van open antwoorden: voorbeelden per categorie

- Nationale veiligheid en bescherming Nederlandse belangen (24%): *“Veiligheid”, “Politie” en “Terugkerende Jihadi’s”*.
- Koninkrijksrelaties (17%): *“Overzeese gebieden”, “Bestuur Nederlandse Antillen”, “Ondersteuning van Koninkrijksdelen” en “Aansturen gemeente buiten Nederland”*.
- Binnenlands bestuur (10%): *“Binnenlandse zaken”, “Binnenlands beleid” en “Zaken die zich in Nederland afspelen”*.
- Koningshuis (9%): *“Koningshuis”, “Beveiliging Koningshuis”, “Koninklijke familie” en “Financiën mbt het Koningshuis”*.
- Gemeenten/provincies (8%): *“Gemeentelijke indeling”, “Provinciaal bestuur” en “Verhouding Nederlandse gemeenten”*.
- Buitenlandse betrekkingen (5%): *“PR in buitenland”, “Imago van Nederland in het Buitenland”, “Staatsbezoek” en “Oekraïne”*.
- Immigratie/integratie (3%): *“Immigratiebeleid”, “Vluchtelingen”, “Immigratie asielpcedures” en “Vreemdelingenbeleid”*.
- Wonen (3%): *“Huisvesting”, “Woningmarkt” en “Woningbouw”*.
- (Grond)wetgeving (3%): *“Wetgeving”, “Wetten” en “Grondwet”*.
- Inrichting en organisatie van de overheid (3%): *“Verkiezingen”, “Landelijke politieke vraagstukken” en “Alles rondom de overheid”*.
- Antwoorden uit overige categorieën (categorieën door 2% of minder genoemd): *“Identiteitsbewijs”, “Ambtenarensalarissen”, “Burgemeesterschap”, “Werk”, “Personenchecks”, “Digitale overheid”, “Belastingdienst” en “Burgers”*.

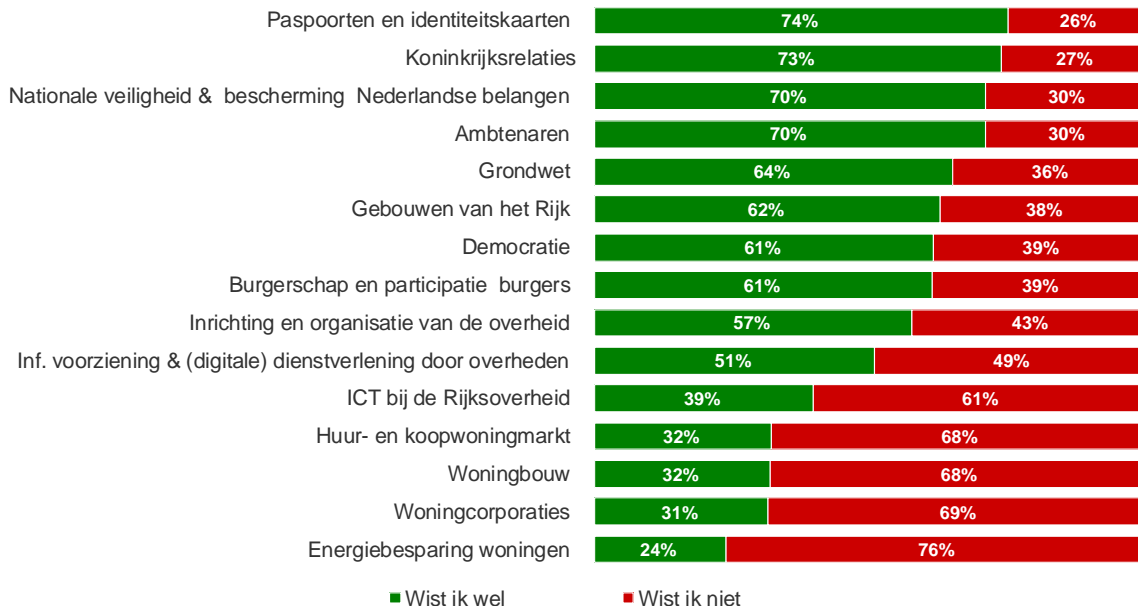
Meest herkende taken BZK: paspoorten, koninkrijksrelaties, veiligheid en ambtenaren

De meest herkende onderwerpen van BZK zijn paspoorten en identiteitskaarten (74%), koninkrijksrelaties (73%), veiligheid (70%), ambtenaren (70%), de grondwet (64%), gebouwen van het Rijk (62%), democratie (61%) en burgerschap en participatie van burgers (61%).

Relatief onbekend is het onderwerp wonen: huur- en koopwoningmarkt (32%), woningbouw (32%), woningcorporaties (31%) en energiebesparing woningen (24%).

Van welke van de volgende onderwerpen wist je dat het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties er beleid over maakt? (n=814)

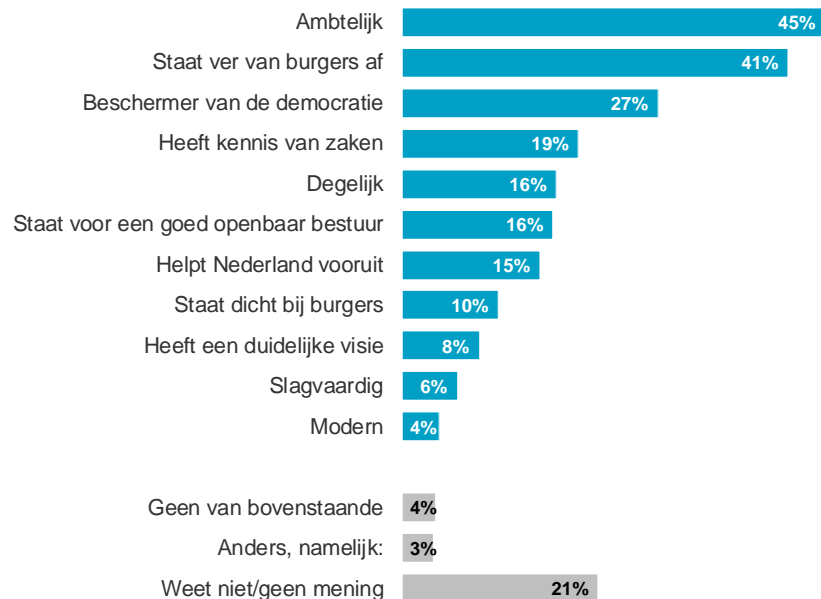
Imago BZK: vooral ambtelijke organisatie die ver van burgers af staat

Het ministerie van BZK heeft bij ruim 4 op de 10 Nederlanders het imago van een *ambtelijke organisatie* (45%) die *ver van burgers af staat* (41%).

Het ministerie wordt nauwelijks gezien als *modern* (4%), *slagvaardig* (6%) en met een *duidelijke visie* (8%).

De positieve imagokenmerken die de bevolking het meest passend vindt zijn *beschermer van de democratie* (27%) en *heeft kennis van zaken* (19%).

Welke van de onderstaande kenmerken vind je passen bij het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties? (n=814)

Ministerie van BZK

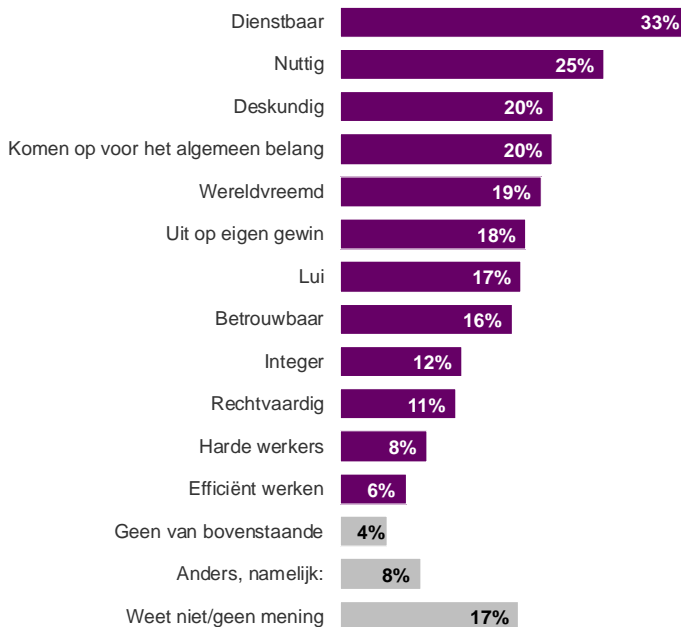
Imago ambtenaren: relatief vaak dienstbaar en nuttig

Ambtenaren (in het algemeen) hebben geen sterk geprofileerd imago, maar worden relatief vaak gezien als *dienstbaar* (33%) en *nuttig* (25%).

Bij een vijfde van de bevolking hebben zij een *deskundig* imago als werknemers die *opkomen voor het algemeen belang* (elk 20%).

De meest passende negatieve imago kenmerken zijn *wereldvreemd* (19%), *uit op eigen gewin* (18%) en *lui* (17%). Slechts 12% vindt hen *integer*.

Welke van de volgende kenmerken vind je van toepassing op ambtenaren? (=814)

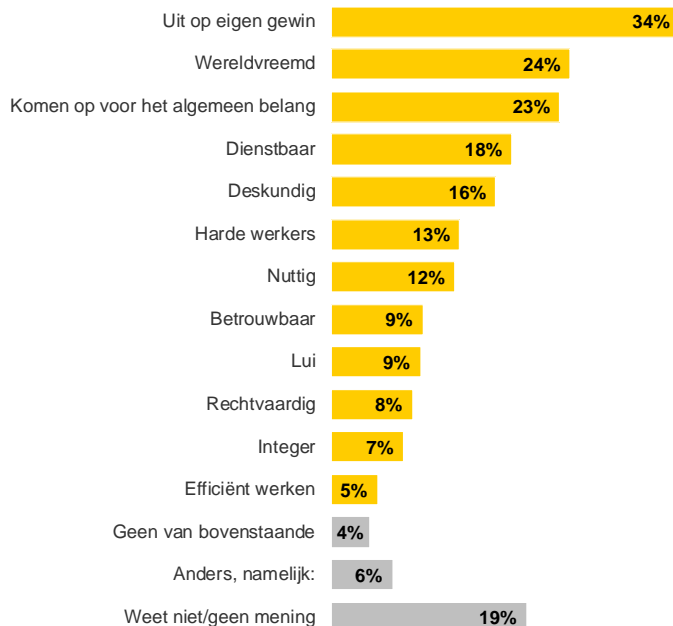
ambtenaren

Imago bestuurders: relatief vaak uit op eigen gewin, nauwelijks dienstbaar of nuttig

Het imago van bestuurders bij de overheid is negatiever dan van ambtenaren: een derde vindt hen uit op *eigen gewin* (34%) en een kwart *wereldvreemd* (24%). Maar een vijfde vindt hen *dienstbaar* (18%), een tiende *nuttig* (11%) en *betrouwbaar* (9%) en slechts 7% vindt hen *integer*.

Op enkele punten worden bestuurders iets minder negatief beoordeeld: ze worden iets vaker gezien als *harde werkers* (13%) en iets minder vaak als *lui* (9%).

Welke van de volgende kenmerken vind je van toepassing op bestuurders bij de overheid? (n=814)

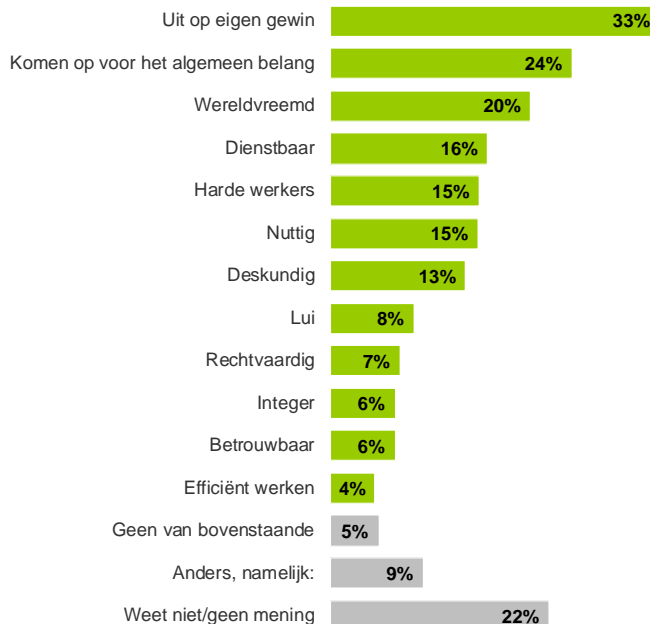
bestuurders

Imago volksvertegenwoordigers: net als bestuurders relatief vaak uit op eigen gewin

Het imago van volksvertegenwoordigers is net als dat van ambtenaren en bestuurders niet duidelijk geprofileerd.

Opvallend is dat zij ongeveer hetzelfde imago hebben als bestuurders en dus ook een ongunstiger profiel hebben dan ambtenaren. Met name op de punten *uit zijn op eigen gewin* (33%), *dienstbaarheid* (16%) en *nuttig zijn* (15%) worden volksvertegenwoordigers negatiever gepercipieerd dan ambtenaren.

Welke van de volgende kenmerken vind je van toepassing op de volksvertegenwoordigers bij de overheid? (n=814)

vertegenwoordigers

Representatieve democratie in Nederland

Bevolking iets vaker tevreden dan ontevreden met de representatieve democratie in Nederland

Ruim een derde van de Nederlanders zegt (zeer) tevreden te zijn met de representatieve democratie in Nederland (36%).

Ruim een vijfde is (zeer) ontevreden (22%).

Een derde is minder uitgesproken en zegt niet tevreden maar ook niet ontevreden te zijn (34%).

In hoeverre ben je tevreden met de representatieve democratie in Nederland? (n=814)

Getoonde uitleg aan respondenten

In Nederland bestaat een representatieve democratie. Als Nederlands burger (boven de 18 jaar) kun je onder meer invloed hebben op de politiek door je stem uit te brengen voor volksvertegenwoordigers (politici) in verschillende bestuurslagen:

- Stemmen voor de Tweede Kamer (Tweede Kamerverkiezingen)
- Stemmen voor de provincie (Verkiezingen voor de Provinciale Staten). De leden die zijn gekozen, kiezen dan op hun beurt weer de leden voor de Eerste kamer.
- Stemmen voor de gemeente (Gemeenteraadsverkiezingen)
- Stemmen voor het waterschap in jouw regio (Waterschapsverkiezingen)
- Stemmen voor Europa (verkiezingen van het Europees Parlement)

Bevolking voelt zich weinig vertegenwoordigd door bestuurders en politici

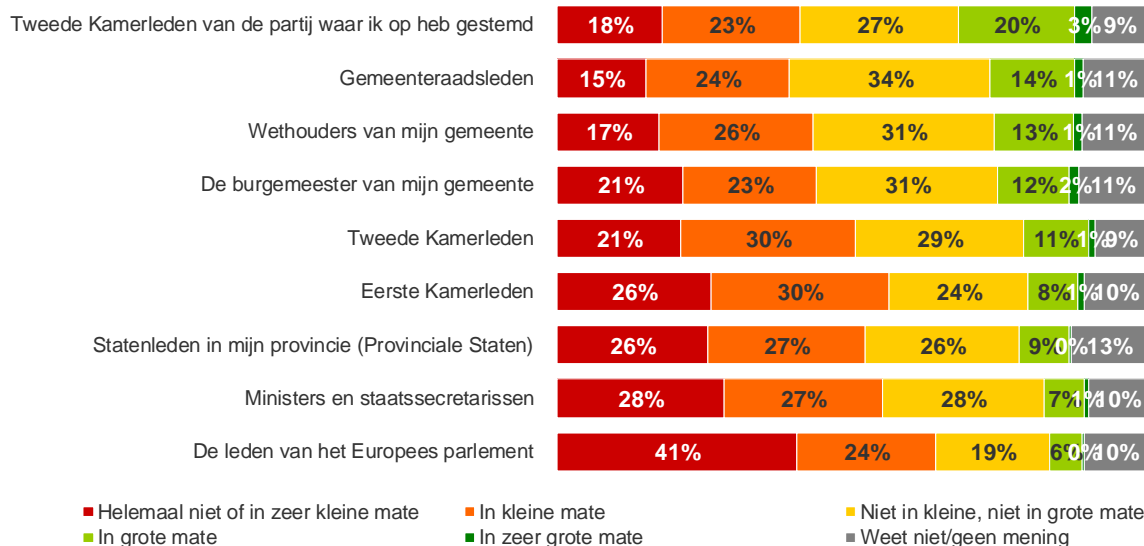
Nederlanders voelen zich vaker niet dan wel vertegenwoordigd door bestuurders en politici.

Zelfs door Tweede Kamerleden van de partij waarop zij zelf hebben gestemd, voelt slechts een kwart (23%) zich in (zeer) grote mate vertegenwoordigd. Hierna volgen bestuurders en politici op gemeenteniveau: gemeenteraadsleden (15%), wethouders (14%) en de burgemeester (14%).

Nederlanders voelen zich het minst vertegenwoordigd door kabinetsleden (8%) en het Europees parlement (6%).

In hoeverre heb je het gevoel dat jouw stem wordt vertegenwoordigd door de volgende politici en bestuurders? (n=814)

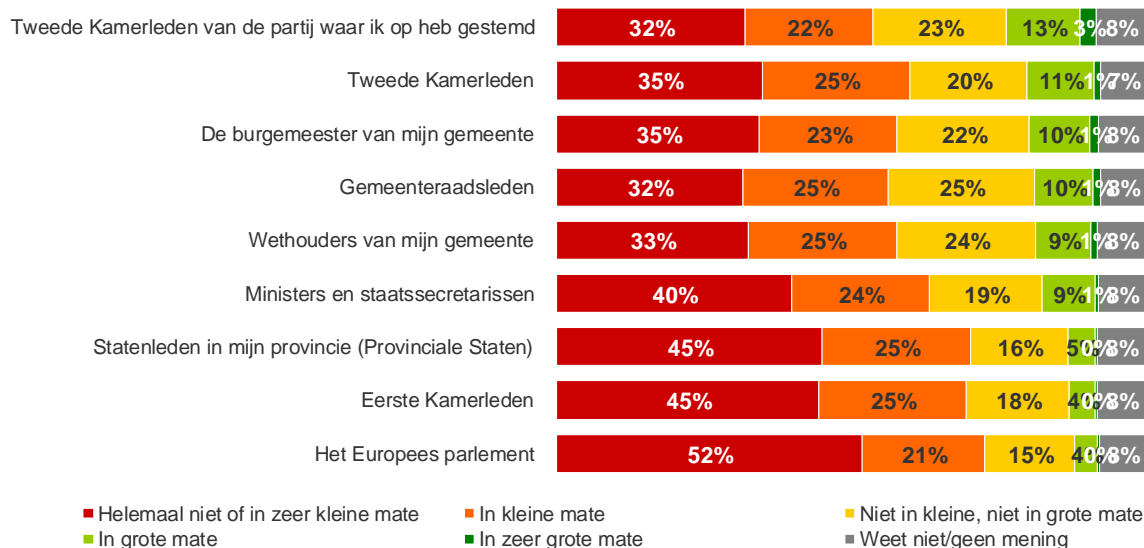
Bevolking voelt zich nauwelijks betrokken bij het werk van politici en bestuurders

Gezien het feit dat Nederlanders zich maar weinig vertegenwoordigd voelen door politici en bestuurders, wekt het geen verbazing dat men zich ook weinig betrokken bij hen voelt of bij hun werk.

Men voelt zich relatief het meest betrokken bij Tweede Kamerleden van de partij waarop men heeft gestemd (16% in grote mate) en bij (andere) Tweede Kamerleden (12%). Hierna volgen gemeentelijke bestuurders en politici.

Het minst betrokken voelen Nederlanders zich bij de Statenleden (5%), Eerste Kamerleden (4%) en het Europees parlement (4%).

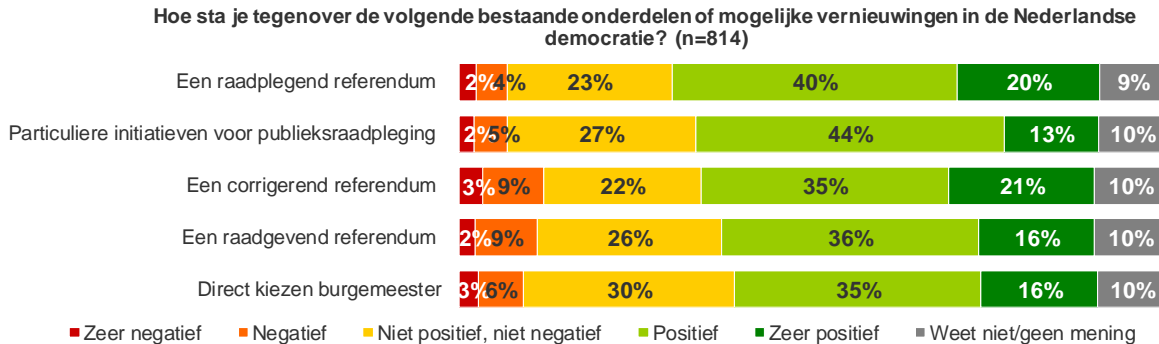
In hoeverre voel je je zelf betrokken bij (het werk van) de volgende politici en bestuurders? (n=814)

Kleine meerderheid ronduit positief over voorgedegde vernieuwingen democratie

De bevolking staat overwegend positief tegenover een aantal bestaande en mogelijk nieuwe onderdelen van de Nederlandse democratie waarbij burgers directer invloed kunnen uitoefenen.

Zij zijn het meest positief over het raadplegend referendum (60% positief), gevolgd door particuliere initiatieven voor publieksraadpleging (57%), een corrigerend referendum (56%), een raadgevend referendum (52%) en het direct kiezen van de burgemeester (51%). Slechts een heel kleine minderheid is ronduit negatief over deze maatregelen.

Getoonde uitleg aan respondenten

- **Een raadplegend referendum:** de landelijke of lokale politiek heeft de mogelijkheid een plan voor te leggen aan burgers die hierover kunnen stemmen, voordat de politiek er zelf een besluit over neemt
- **Particuliere initiatieven voor publieksraadpleging** waarbij burgers benaderd worden om zelf mee te praten over verschillende politieke thema's
- **Een corrigerend referendum:** De landelijke of lokale politiek heeft de mogelijkheid een genomen besluit voor te leggen aan burgers die kunnen stemmen over het terugdraaien van dit besluit
- **Een raadgevend referendum:** burgers kunnen zelf een referendum aanvragen over een wetsvoorstel dat al door het parlement is goedgekeurd
- Het direct kunnen **kiezen van de burgemeester** door inwoners uit de gemeenten

A photograph showing a young woman in a teal t-shirt assisting an elderly woman in a blue patterned shirt. The elderly woman is using a walker and looking towards the younger woman with a smile. The background is a bright, indoor setting with patterned curtains.

Decentralisaties

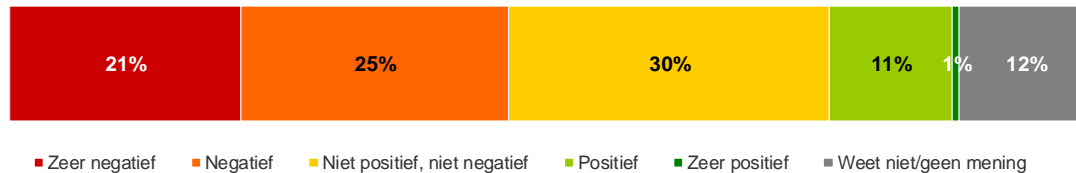
Bevolking overwegend negatief over decentralisaties

De bevolking is overwegend negatief over de decentralisaties die per 1 januari 2015 hebben plaatsgevonden.

Bijna de helft van de bevolking oordeelt negatief over de decentralisaties (46%). Maar een kleine minderheid (12%) is positief.

30% heeft een minder uitgesproken oordeel en staat hier niet positief, maar ook niet negatief tegenover.

Hoe sta je er tegenover dat de uitvoering van een aantal taken op het gebied van (jeugd)zorg, maatschappelijke ondersteuning en werk zijn overgegaan van de landelijke overheid (en provincies) naar de gemeenten? (n=814)

Getoonde uitleg aan respondenten

Een van de laatste ontwikkelingen in het bestuur van Nederland zijn de zogenaamde decentralisaties: een aantal taken op het gebied van de (jeugd)zorg, maatschappelijke ondersteuning en werk gaan over naar de gemeenten. Sinds 1 januari 2015 zijn niet meer de landelijke overheid (en provincies), maar zijn de gemeenten verantwoordelijk voor de uitvoering van deze taken.

Bevolking ziet vaker negatieve dan positieve gevolgen van decentralisaties

 Driekwart (77%) van de Nederlanders verwacht minstens één (voorgelegd) negatief gevolg van de decentralisaties. Men verwacht dat het recht op zorg of ondersteuning per gemeente verschilt (52%), gemeenten te weinig budget krijgen (51%), de kwaliteit verslechterd (51%) of gemeenten niet deskundig genoeg zijn (48%).

38% verwacht minstens één positief gevolg: de afstand tussen inwoners en gemeente wordt kleiner (15%), burgers gaan meer zelf doen (14%) en gemeenten zullen meer rekening houden met de lokale situatie (14%).

Wat verwacht je dat de gevolgen zijn van de genoemde decentralisaties? (n=814)

Weinig vertrouwen in gemeenten voor uitvoeren nieuwe taken

Bijna de helft van de bevolking (45%) heeft er *geen of weinig vertrouwen* in dat de burgemeester, wethouders en gemeenteambtenaren de nieuwe taken goed uitvoeren en dat gemeenteraadsleden dit goed kunnen controleren (46%).

Een zeer kleine minderheid heeft veel vertrouwen in de uitvoering door burgemeesters, wethouders en gemeenteambtenaren (5%) en de controle door gemeenteraadsleden (7%).

In hoeverre heb je er vertrouwen in dat burgemeesters, wethouders en gemeenteambtenaren de nieuwe taken goed uitvoeren? (n=814)

In hoeverre heb je er vertrouwen in dat gemeenteraadsleden goed kunnen controleren of de burgemeesters en wethouders de nieuwe taken goed uitvoeren? (n=814)

- Helemaal geen tot zeer weinig vertrouwen
- Niet veel, niet weinig vertrouwen
- Veel vertrouwen
- Zeer veel vertrouwen
- Weet niet/geen mening

Schaalvergroting

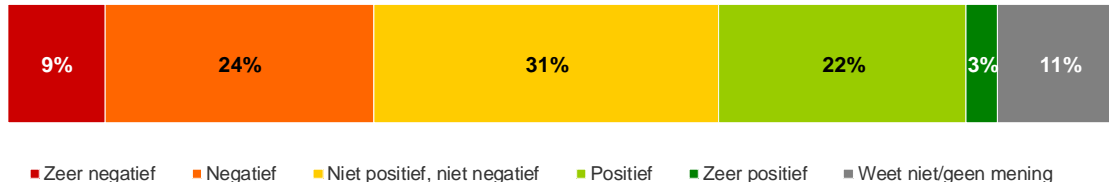
Bevolking verdeeld in oordeel over het zich samenvoegen door gemeenten

De bevolking oordeelt verdeeld over het zich samenvoegen van kleinere tot grotere gemeenten.

Een kwart (25%) staat hier positief tegenover en een derde (33%) negatief.

Drie op de tien (31%) Nederlanders heeft een minder uitgesproken mening en is niet positief maar ook niet negatief. Een op de tien (11%) heeft geen mening.

Hoe sta jij er tegenover als kleine gemeenten zich samenvoegen tot grotere gemeenten? (n=814)

Getoonde uitleg aan respondenten

Het kabinet heeft als uitgangspunt dat gemeenten de taken die ze hebben naar behoren moeten kunnen uitvoeren. Als gemeenten te klein zijn om bepaalde taken uit te kunnen voeren, dan kunnen zij samenwerken met anderen gemeenten of zich samenvoegen tot grotere gemeenten.

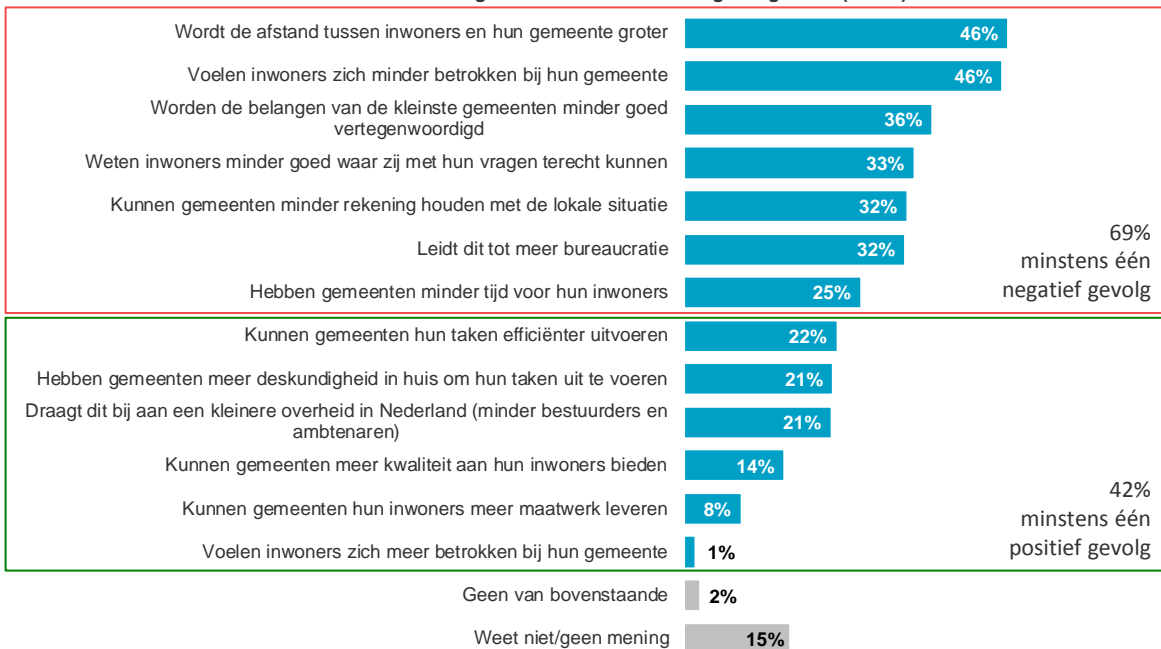
Bevolking ziet vaker negatieve dan positieve gevolgen van samenvoeging gemeenten

Ruim tweederde (69%) verwacht ten minste één (voorgelegd) negatief gevolg van het samenvoegen van gemeenten. Men is vooral bang dat de afstand tussen inwoners en hun gemeente groter wordt (46%) en dat inwoners zich minder betrokken voelen bij hun gemeenten (46%).

42% verwacht ten minste één voorgelegd positief gevolg. Men verwacht vooral dat gemeenten efficiënter kunnen werken (22%), meer deskundigheid in huis hebben (21%) en de samenvoeging bijdraagt aan een kleinere overheid (21%).

Als kleine gemeenten worden samengevoegd dan: (n=814)

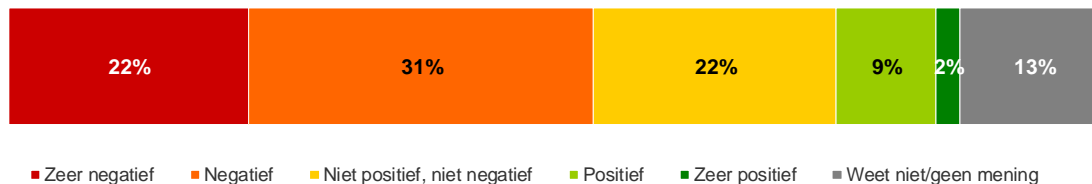
Bevolking overwegend negatief over samenvoeging provincies

De bevolking is overwegend negatief over het samenvoegen van de huidige provincies tot grotere provincies. Ruim de helft (53%) staat hier negatief tegenover en een tiende (11%) positief.

Verder is een vijfde (22%) niet positief maar ook niet negatief. 13% heeft geen mening.

Hierbij merken we op dat gevraagd is naar 'samenvoeging' van provincies, terwijl bij gemeenten gevraagd is naar 'zich samenvoegen', wat meer vrijwilligheid impliceert.

Hoe sta jij tegenover samenvoeging van de huidige provincies tot grotere provincies? (n=814)

Getoonde uitleg aan respondenten

Net als sommige gemeenten in Nederland samengevoegd worden, zo zouden in de toekomst ook provincies samengevoegd kunnen worden.

Burgerschap en participatiesamenleving

57% bereid zich in te zetten voor lokale maatschappelijke initiatieven; vooral door meedenken

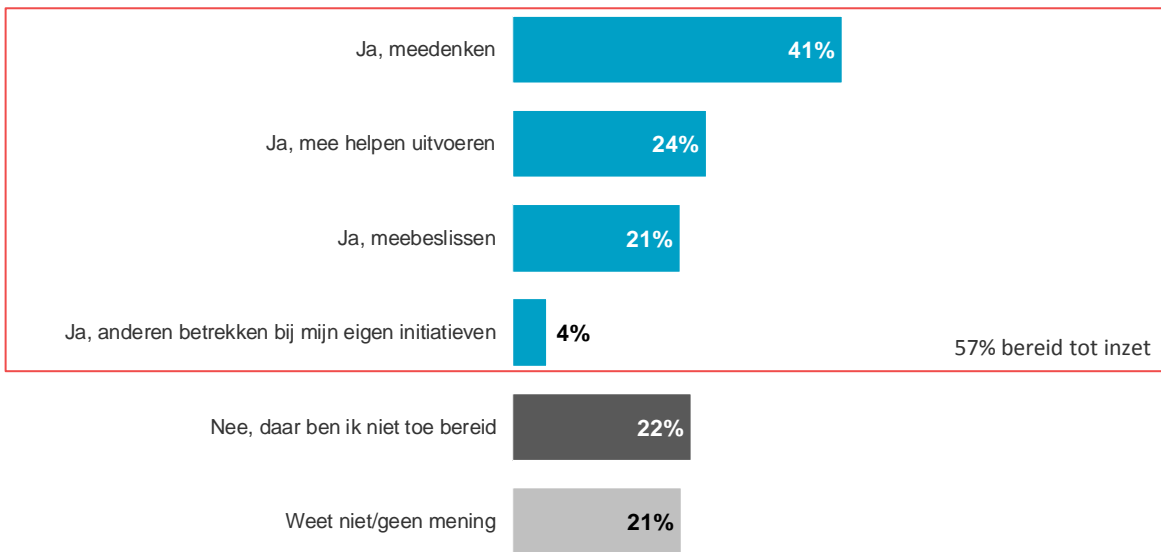
57%* van de Nederlanders zegt bereid te zijn om zich in te zetten voor maatschappelijke initiatieven in hun buurt of gemeente. 22% is daar niet toe bereid en 21% geeft aan dit niet te weten.

Nederlanders die bereid zijn zich in te zetten, willen vooral meedenken (41%). In mindere mate willen zij ook helpen uitvoeren (24%) of meebeslissen (21%).

4% zegt eigen initiatieven te hebben waar zij anderen bij willen betrekken.

*Berekend door allen (100%) minus 'niet toe bereid (22%) en weet niet (21%).

Ben je zelf bereid je in te zetten voor maatschappelijke initiatieven in jouw buurt of gemeente? (n=814)

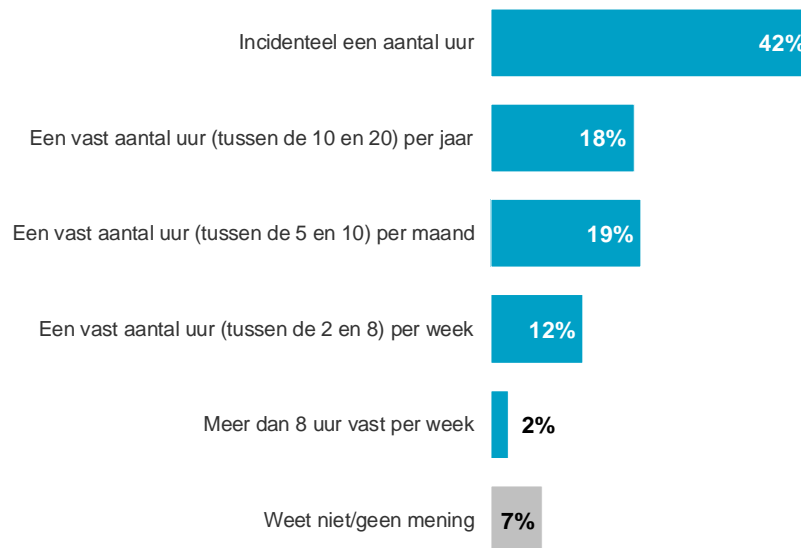
8% van alle Nederlanders bereid zich wekelijks een aantal uur in te zetten

Aan respondenten die hebben aangegeven bereid te zijn om zich in te zetten voor maatschappelijke initiatieven in hun buurt of gemeente (57%) is gevraagd hoeveel tijd zij hiervoor zouden willen vrijmaken.

Meestal gaat dit om incidenteel een aantal uur (42%), een vast aantal uur per jaar (18%) of een vast aantal uur per maand (19%).

14% wil hier wekelijks een aantal uur aan besteden. Omgerekend is dit 8% van alle Nederlanders.

Hoeveel tijd ben je bereid vrij te maken om je in te zetten voor maatschappelijke initiatieven in jouw buurt of gemeente? (Basis - Is bereid om zich in te zetten voor initiatieven, n=463)

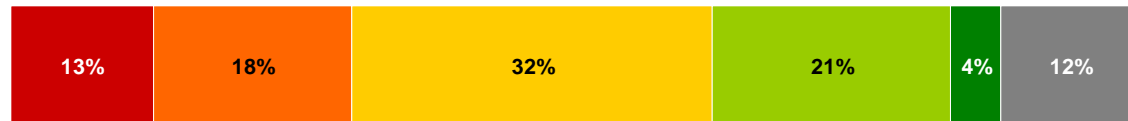
Kwart bereid tot lokale initiatieven voor openhouden buurtaccommodaties

Een kwart (25%) van de bevolking zegt bereid te zijn om zelf actief mee te doen aan lokale initiatieven om accommodaties in de buurt open te houden: 4% wil dit *zeker* en 21% *waarschijnlijk*.

Een derde (32%) zou dit *misschien* willen doen en 31% *zeker* of *waarschijnlijk* niet.

In hoeverre ben je zelf bereid actief mee te doen aan lokale initiatieven om accommodaties als een buurthuis, zwembad, bibliotheek of buurtwinkel in jouw buurt open te houden? (n=814)

■ Zeker niet ■ Waarschijnlijk niet ■ Misschien wel, misschien niet ■ Waarschijnlijk wel ■ Zeker wel ■ Weet niet/geen mening

Ondersteunende rol voor overheid gezien bij lokale initiatieven

Een meerderheid van de bevolking vindt dat de overheid een rol zou moeten spelen bij lokale maatschappelijke initiatieven waarbij burgers betrokken zijn.

Men ziet voor de overheid vooral een:

- **faciliterende rol** (50%) waarbij de overheid burgers middelen aanreikt
- **Samenwerkende rol** (39%), waarbij de overheid helpt bij de ontwikkeling en uitvoering
- **Stimulerende rol** (32%), waarbij de overheid burgers actief aanspoort

Welke rol vind je dat de overheid zou moeten hebben bij lokale maatschappelijke initiatieven waarbij burgers betrokken zijn? (n=814)

	6%	<u>Geen rol</u> : de overheid heeft hier geen taak in
	23%	<u>Controlerende rol</u> : de overheid moet controleren of de initiatieven in overeenstemming zijn met de wetgeving
	50%	<u>Faciliterende rol</u> : de overheid moet middelen aanreiken waarmee burgers de initiatieven kunnen uitvoeren
	32%	<u>Stimulerende rol</u> : de overheid moet burgers actief aansporen of uitnodigen om met initiatieven te komen en deze uit te voeren
	39%	<u>Samenwerkende rol</u> : de overheid moet samenwerken met de burgers om initiatieven verder te ontwikkelen en uit te voeren
	8%	<u>Regisserende rol</u> : de overheid moet zelf met initiatieven komen en burgers vragen hieraan mee te werken
	19%	Weet niet, geen mening

E-overheid

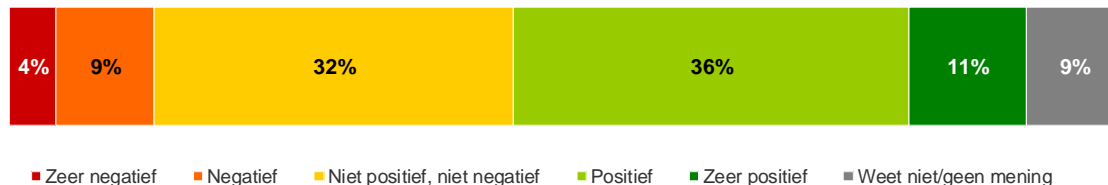
Nederlanders neutraal tot positief over digitalisering overheidsdiensten

Bijna de helft (47%) van de bevolking vindt het positief dat overheid steeds meer diensten en informatie voor burgers via internet aanbiedt.

13% staat hier negatief tegenover.

32% staat hier niet positief maar ook niet negatief tegenover en 9% heeft geen mening.

Hoe sta je er tegenover dat de overheid steeds meer diensten en informatie voor burgers via het internet aanbiedt? (n=814)

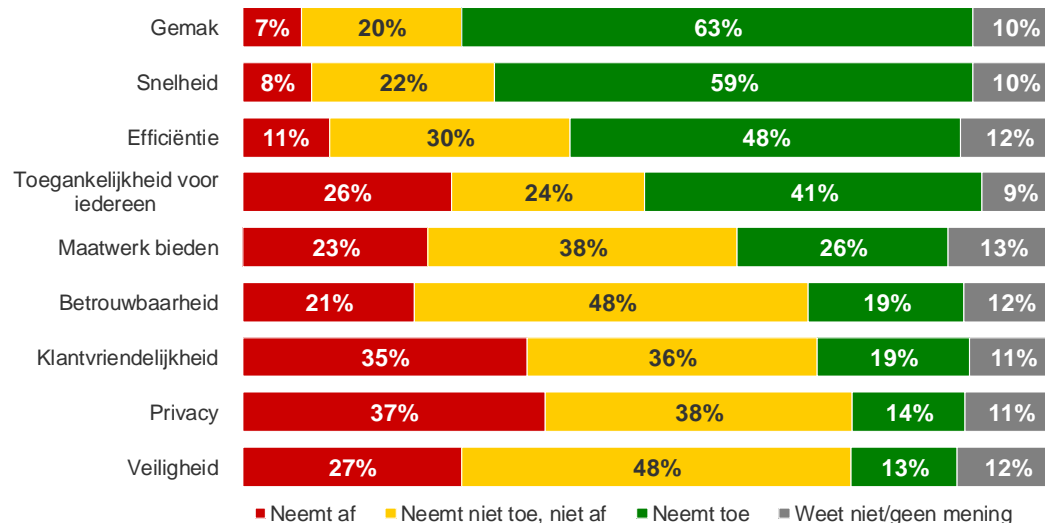
Digitalisering: makkelijker en sneller, maar minder privacy en klantvriendelijkheid

Nederlanders verwachten vooral dat het door de digitalisering gemakkelijker (63%), sneller (59%) en efficiënter (48%) wordt om zaken met de overheid te doen.

Maar er zijn ook negatieve geluiden. Die betreffen met name de *afnemende* privacy (37%), klantvriendelijkheid (35%), veiligheid (27%) en toegankelijkheid (26%).

Wat verwacht je dat de gevolgen zijn voor de burger als de overheid steeds meer diensten en informatie via het internet aanbiedt? (n=814)

Getoonde uitleg aan respondenten

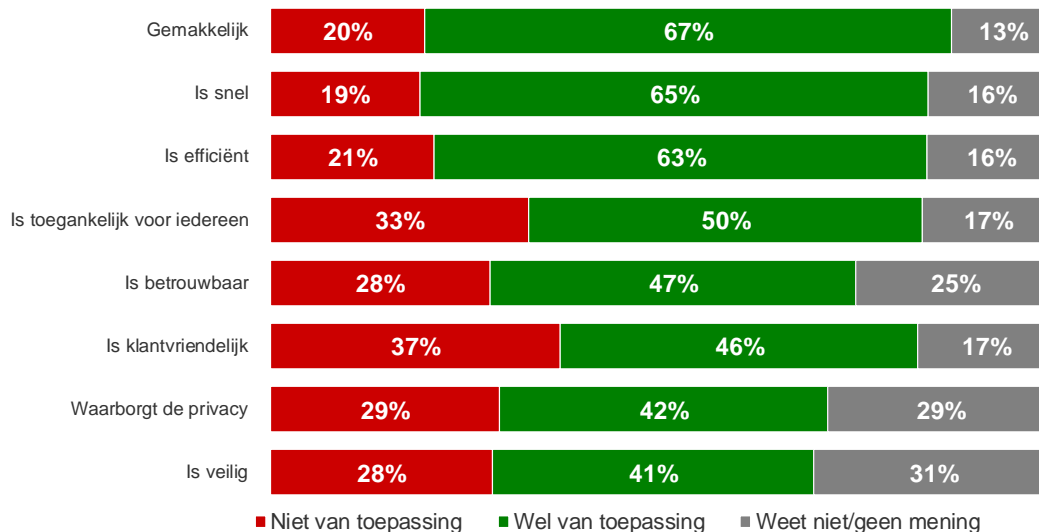
De volgende vragen gaan erover dat de overheid steeds meer informatie en diensten voor burgers via het internet aanbiedt.

DigiD wel snel, makkelijk en efficiënt maar minder klantvriendelijk en toegankelijk

In lijn met het oordeel over de digitalisering vinden burgers DigiD vooral gemakkelijk (67%), snel (65%) en efficiënt (63%).

Daarnaast zijn er enkele minder positieve punten. Circa een derde vindt DigiD *niet* klantvriendelijk (37%), toegankelijk voor iedereen (33%), privacy waarborgend (29%), veilig (28%) en betrouwbaar (28%).

Welke van de onderstaande aspecten vind je van toepassing op DigiD? (n=814)

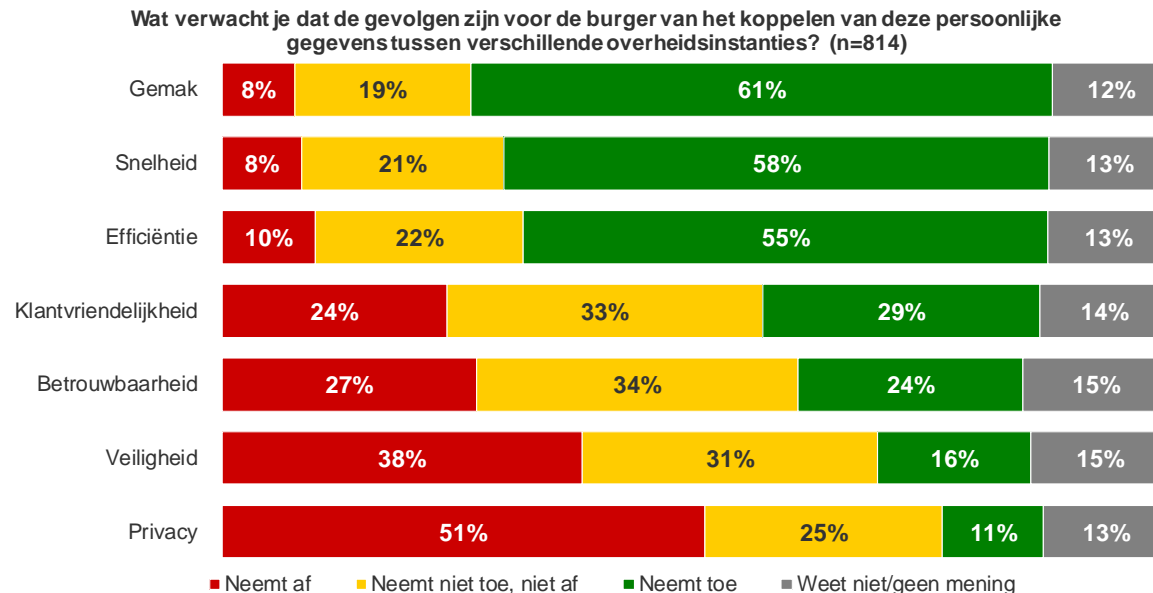
Getoonde uitleg aan respondenten

Je kunt je bij de overheid online identificeren door middel van je DigiD. Dit is de digitale handtekening voor de overheid door middel van een gebruikersnaam en wachtwoord.

Koppeling gegevens: gemakkelijk en snel maar minder privacy en veiligheid

Wanneer de overheid persoonlijke gegevens van burgers tussen verschillende overheidsinstanties koppelt, verwachten Nederlanders vooral dat het gemak (61%), de snelheid (58%) en de efficiëntie (55%) voor de burger toeneemt.

Echter, de helft (51%) verwacht dat de privacy afneemt, 38% dat de veiligheid afneemt en 27% dat de betrouwbaarheid afneemt.

Getoonde uitleg aan respondenten

Burgers moeten bij verschillende overheidsinstanties persoonlijke gegevens opgeven. De overheid zou deze gegevens (steeds meer) aan elkaar kunnen gaan koppelen.

AIVD

Vertrouwen van bevolking in de AIVD is redelijk tot sterk

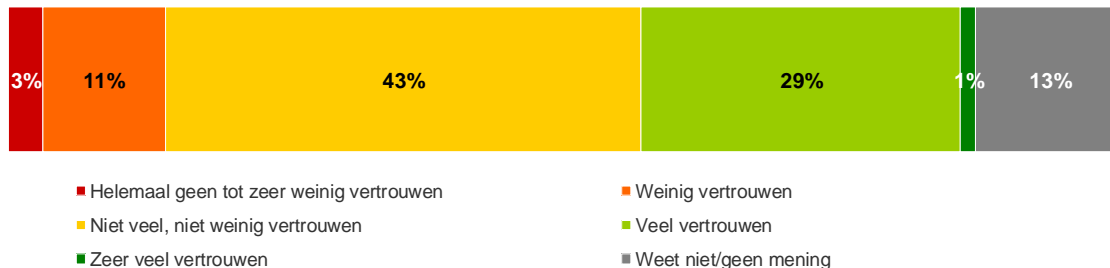
Drie op de tien Nederlanders (30%) hebben er veel vertrouwen in dat de AIVD Nederland veilig kan houden.*

14% van de Nederlanders hebben hier weinig tot helemaal geen vertrouwen in.

De grootste groep (43%) heeft niet veel, maar ook niet weinig vertrouwen en 13% geeft aan dit helemaal niet te weten.

In hoeverre heb je er vertrouwen in dat de AIVD in staat is Nederland veilig te houden? (n=814)

*De dataverzameling voor dit onderzoek (14 tot 20 januari 2015) vond plaats vlak na de aanslag op het satirisch tijdschrift Charlie Hebdo in Parijs op 7 januari 2015, die werd opgeëist door jihadisten.

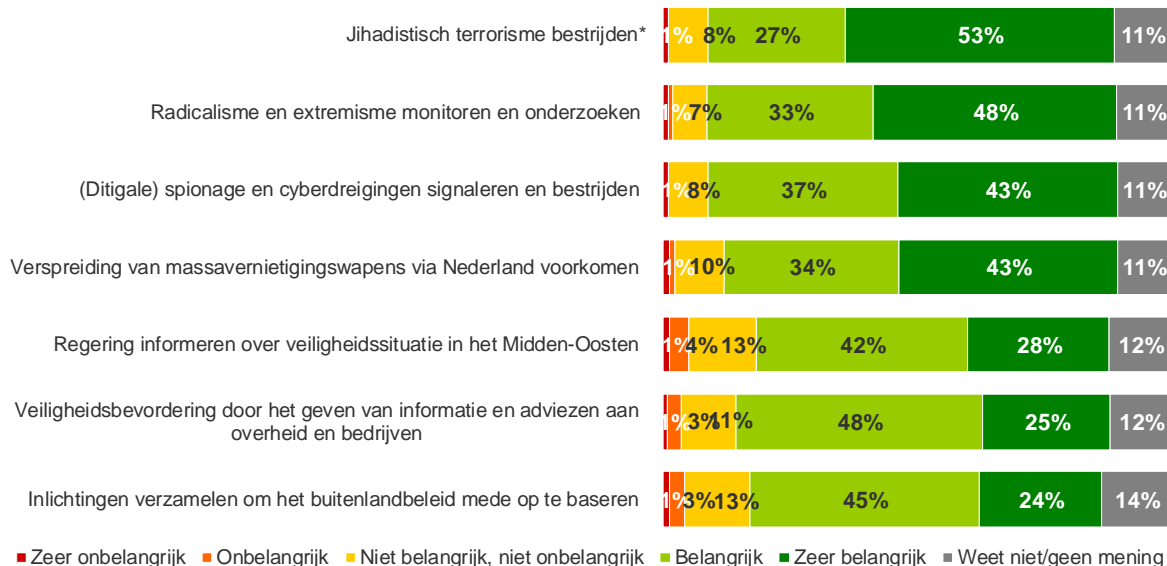
Vooral bestrijding van jihadistisch terrorisme, radicalisme en extremisme van belang

Nederlanders vinden alle voorgelegde doelstellingen van de AIVD (zeer) belangrijk.

Zij hechten vooral belang aan de bestrijding van jihadistisch terrorisme* (80%) en het monitoren van radicalisme en extremisme (81%). Ook het bestrijden van spionage en cyberdreiging (80%) en het voorkomen van de verspreiding van massavernietigingswapens (77%) staan relatief hoog op de agenda.

Hoe belangrijk vind je de volgende doelstellingen voor de AIVD? (n=814)

*De dataverzameling voor dit onderzoek (14 tot 20 januari 2015) vond plaats vlak na de aanslag op het satirisch tijdschrift Charlie Hebdo in Parijs op 7 januari 2015, die werd opgeëist door jihadisten.

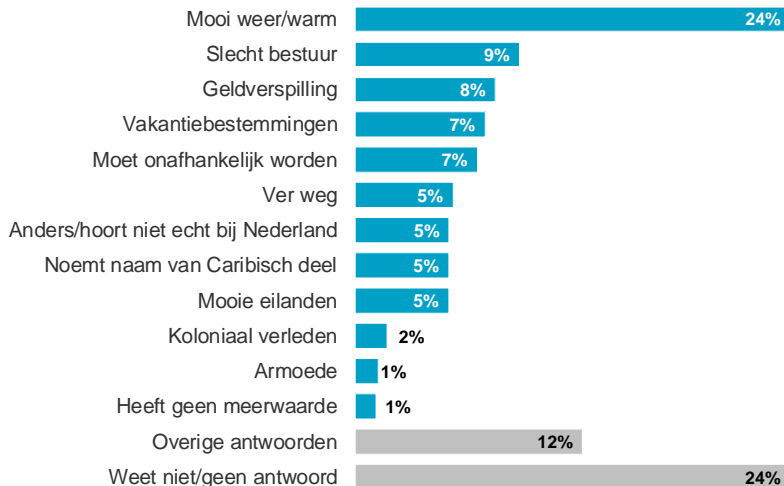

Caribisch deel doet vooral denken aan mooi weer, en soms aan slecht bestuur en geldverspilling

Als Nederlanders aan de Caribische delen van het koninkrijk denken, komt spontaan vooral de gedachte aan mooi of warm weer bij hen op (24%).

9% denkt spontaan aan het slechte bestuur, 8% aan geldverspilling (voor Nederland) en 7% noemt direct dat het Caribische deel onafhankelijk zou moeten worden.

Als je denkt aan de Caribische delen van het koninkrijk, welke gedachte komt er dan het eerst in je op? (n=814)

De vraag is open gesteld. Respondenten konden zelf een antwoord invullen. Deze antwoorden zijn later gecodeerd.

Uitleg voor respondenten

Het Koninkrijk der Nederlanden bestaat naast Nederland uit een Caribisch deel. Landen: Aruba, Curaçao en Sint Maarten. Bijzondere gemeenten: Bonaire, Sint Eustatius en Saba

Verdieping van open antwoorden: voorbeelden per categorie

- Mooi weer/warm (24%): *“Warmte”, “Andere cultuur, ander klimaat”* en *“Zon”*.
- Slecht bestuur (9%): *“Corruptie”, “Profiteren van geld uit Nederland, corruptie”* en *“Ongeorganiseerd zootje”*.
- Geldverspilling (8%): *“Kosten gruwelijk veel geld en leveren niets op”* en *“Geldverslindende delen”*.
- Vakantiebestemmingen (7%): *“Mooi vakantiegebied”* en *“Zon zee strand vakantie”*.
- Moet onafhankelijk worden (7%): *“Geef ze zelfbestuur en laat NL zich er minder mee bemoeien”, “Afstoten”, “Waarom horen zij nog bij Nederland, dat is zo koloniaal”* en *“Geldverspilling kunnen beter onafhankelijk worden”*.
- Ver weg (5%): *“Ver weg van Nederland”* en *“Ver weg, niet veel interesse”*.
- Anders/hoort niet echt bij Nederland (5%): *“Tegenwoordig sterk een andere cultuur dan Nederland”* en *“Horen niet bij Nederland”*.
- Noemt naam van Caribisch deel (5%): *“Curaçao”, “ABC-eilanden”* en *“Antillen”*.
- Mooie eilanden (5%): *“Mooie zonnige locatie, niet echt een stukje Nederland”* en *“Witte stranden”*.
- Koloniaal verleden (2%): *“Kolonies die graag onafhankelijk willen zijn”* en *“Kolonies, slavernij”*.
- Armoede (1%): *“Armoede en corruptie”* en *“Arm, afhankelijk van Nederland”*.
- Heeft geen meerwaarde (1%): *“Overbodig”* en *“Voegt niets toe”*.

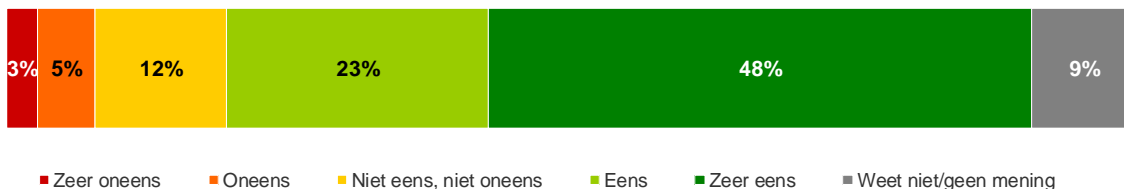
Actuele thema's: normering topinkomens publieke sector

Veel steun voor maximeren salaris topfunctionarissen bij publieke instellingen

Een grote meerderheid van de bevolking (71%) is het er (zeer) mee eens dat het salaris van topfunctionarissen in de (semi)publieke sector niet hoger mag zijn dan dat van een minister.

Slechts 8% is het hier niet mee eens, 12% niet eens maar ook niet oneens en 9% heeft hier geen mening over.

In hoeverre ben je het ermee eens dat het salaris van topfunctionarissen bij (semi) publieke instellingen niet hoger mag zijn dan dat van een minister? (n=814)

Uitleg voor respondenten

De Tweede en Eerste Kamer hebben ermee ingestemd dat het salaris van topfunctionarissen bij de (semi) publieke instellingen niet hoger mag zijn dan dat van een minister. Denk hierbij aan:

- Bestuurders en directeurs van woningcorporaties
- Bestuurders en directeurs van zorginstellingen zoals ziekenhuizen
- Bestuurders en directeurs van scholen, HBO's en universiteiten
- Politiebestuurders
- Mensen actief in de rechterlijke macht
- Mensen werkzaam bij de publieke omroep (TV-presentatoren)

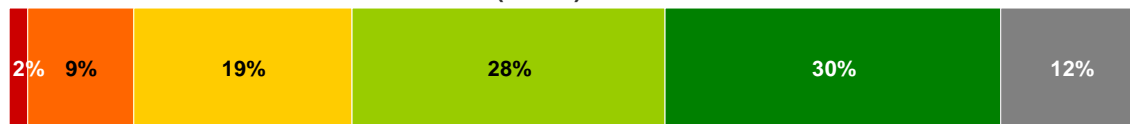
Kleine meerderheid verwacht nog steeds goede topfunctionarissen na maximeren salaris

Een kleine meerderheid (58%) verwacht dat de (semi)overheid goede topfunctionarissen kan aantrekken als zij niet meer salaris kunnen bieden dan het salaris van een minister.

11% verwacht dat de overheid dan geen goede topfunctionarissen meer kan aantrekken.

Denk je dat de (semi)overheid goede topfunctionarissen kan aantrekken als de overheid hen niet meer salaris kan bieden dan het salaris van een minister?
(n=814)

■ Zeker niet ■ Waarschijnlijk niet ■ Misschien wel, misschien niet ■ Waarschijnlijk wel ■ Zeker wel ■ Weet niet/geen mening

Verschillen tussen subgroepen

Verschillen tussen subgroepen - toelichting

Dit hoofdstuk geeft een beknopte samenvatting van statistisch significante verschillen tussen een aantal subgroepen in de bevolking:

- Geslacht: man/vrouw
- Leeftijd: 18 t/m 24, 25 t/m 34, 35 t/m 44, 45 t/m 54, 55 t/m 70 (in de tekst worden deze categorieën soms samengenomen)
- Opleiding: laag, midden, hoog
- Regio: west, noord, oost, zuid, 3 grote gemeenten, randgemeenten
- We beschrijven de verschillen tussen de resultaten van de subgroepen tekstueel aan de hand van de onderwerpen in het onderzoek. Hierbij volgen we de volgorde van de onderwerpen zoals deze in de hoofdstukindeling is aangehouden (kennis en imago BZK en beroepsgroepen, representatieve democratie in NL, decentralisaties, schaalvergroting, burgerschap en participatiesamenleving, E-overheid, AIVD, koninkrijksrelaties, normering topinkomens publieke sector). Per onderwerp staat beschreven welke subgroepen afwijken van het gemiddelde beeld.
- Na de beschrijving volgt een overzichtstabel waarin de verschillen tussen de subgroepen per onderwerp met kleur staan aangegeven.
- Aan het einde van dit hoofdstuk staat een typering van de verschillende burgerschapsstijlen* en hun houding ten aanzien van de diverse thema's: plichtsgetrouwen, verantwoordelijken, pragmatici en structuurzoekers.

*Segmentatiemodel waarin de bevolking is ingedeeld naar hun houding ten aanzien van de samenleving en overheid.

Verschillen tussen subgroepen - bekendheid en imago BZK en beroepsgroepen

Bekendheid beleidsonderwerpen BZK groter onder hoogopgeleiden, 55 t/m 70 jarigen en mannen

- Hoogopgeleiden, 55 t/m 70 jarigen en mannen zijn beter bekend met de beleidsonderwerpen van BZK.
- Jongeren (18 t/m 24), vrouwen en laagopgeleiden zijn hier minder mee bekend. Ook mensen die in het zuiden van Nederland wonen, weten minder goed met welke onderwerpen het ministerie zich bezig houdt.

Beter imago BZK onder jongere leeftijdsgroepen, relatief slecht imago ambtenaren en politici bij inwoners in het zuiden van Nederland

- BZK heeft een wat positiever imago onder 18 t/m 44 jarigen dan onder 45 t/m 70 jarigen.
- Ambtenaren, bestuurders en volksvertegenwoordigers hebben een relatief slecht imago in het zuiden van het land. Daar overheerst het beeld dat zij uit zijn op hun eigen gewin in plaats van het algemeen belang te dienen.
- Hoogopgeleiden zijn relatief positief over ambtenaren, bestuurders en volksvertegenwoordigers. Zij hebben vaker het idee dat er hard gewerkt wordt en dat zij opkomen voor het algemeen belang.
- 55 t/m 70 jarigen zijn veel uitgesprokener in hun mening over ambtenaren, bestuurders en vertegenwoordigers dan jongere generaties, zowel wat betreft positieve als negatieve imagokenmerken.

Verschillen tussen subgroepen - oordeel democratie en decentralisaties

Huidige vorm representatieve democratie minder gewaardeerd door laagopgeleiden en mensen van 55 t/m 70 jaar

- Er heerst relatief veel onvrede over de representatieve democratie onder de oudere leeftijdsgroepen (55 t/m 70 jaar) en laagopgeleide Nederlanders.
- Over het algemeen blijkt dat de groepen die zich minder goed vertegenwoordigd voelen door bestuurders en volksvertegenwoordigers *negatiever* zijn over de huidige democratie en *positiever* zijn over (nieuwe) directe vormen van democratie. Dit zijn met name de 55 t/m 70 jarigen, laagopgeleiden en mensen in het Zuiden van het land.
- Hoopopgeleiden hebben vaker het gevoel wel goed vertegenwoordigd te zijn en hebben bovendien zelf een groter gevoel van betrokkenheid. De meer directe manieren van invloed uitoefenen spreken hen minder aan.

Decentralisaties negatiever ontvangen door laagopgeleiden en 55 t/m 70 jarigen

- Laagopgeleiden en 55 t/m 70 jarigen zijn het meest negatief over de decentralisaties, zowel in hun totaaloordeel als de gevolgen die zij hiervan verwachten. Laagopgeleiden hebben relatief weinig oog voor de eventuele positieve gevolgen van de decentralisaties. 55 t/m 70 jarigen zijn vooral bang dat de gemeenten de taken niet goed kunnen uitvoeren, de zorg slechter wordt en het recht op zorg en ondersteuning per gemeente verschilt.
- Jongere leeftijdsgroepen (25 t/m 34) zijn positiever over de decentralisaties en zien minder negatieve gevolgen.

Verschillen tussen subgroepen – schaalvergroting en burgerparticipatie

Hoogopgeleiden, 25 t/m 34 jarigen en inwoners grote steden positiever over schaalvergroting

- Hoogopgeleiden en 25 t/m 34 jarigen zijn relatief positief over de schaalvergroting, zowel bij gemeenten als provincies. Hoogopgeleiden zien relatief veel voordelen van de samenwerking, vooral op het gebied van efficiëntie, deskundigheid en kostenbeperkingen. Het relatief positieve oordeel van 25 t/m 34 jarigen komt vooral omdat zij minder bang zijn voor eventuele *negatieve* gevolgen van de gemeentelijke samenvoegingen dan oudere leeftijdsgroepen.
- Ook in de 3 grote gemeenten (Amsterdam, Rotterdam en Den Haag) is men relatief positief over schaalvergroting. Inwoners van deze steden zijn minder bang dat de afstand tussen inwoners en gemeente groter wordt en dat inwoners zich minder betrokken gaan voelen. Dit valt logischerwijs te verklaren doordat men al gewend is aan grootschaligheid en de gemeentelijk herindeling weinig effect zal hebben op de grote steden.
- Laagopgeleiden en 55 t/m 70 jarigen uiten zich relatief negatief over de schaalvergroting. Bij de 55 t/m 70 jarigen komt dit vooral vanwege de angst dat de relatie tussen de inwoners en de gemeente minder hecht wordt.

Verschillen tussen subgroepen – burger- & overheidsparticipatie en digitalisering

Bereidheid om zich in te zetten voor buurt of wijk hoger onder vrouwen, hoogopgeleiden en in het Noorden van het land

- De bereidheid om zich in te zetten voor de buurt of wijk is hoger onder vrouwen en hoogopgeleiden. Mannen en 55 t/m 70 jarigen voelen hier minder voor.
- In het Noorden van het land bestaat meer bereidheid om zich in te zetten om lokale accommodaties zoals een buurthuis open te houden (dit is minder in de 3 grote steden, waar het voorzieningenniveau beter is).
- Hoogopgeleiden zijn niet alleen vaker bereid om zich zelf in te zetten voor lokale maatschappelijke initiatieven, zij hebben ook een duidelijker beeld van de rol die de overheid hierbij moet vervullen. Die moet volgens hen vooral faciliteren, stimuleren en samenwerken.

Toenemende digitalisering vooral prettig voor mannen, 25 t/m 44 jarigen en hoogopgeleiden

- Vooral mannen, 25 t/m 44 jarigen en hoogopgeleiden zijn positief over de toenemende digitale dienstverlening van de overheid. Hoogopgeleiden zien veel voordeel op bijna alle voorgelegde aspecten. 25 t/m 35 jarigen verwachten vooral veel positieve effecten op de toegankelijkheid, efficiëntie en betrouwbaarheid. Mannen verwachten vaker dat de betrouwbaarheid en privacy hierdoor toeneemt.
- 55 t/m 70 jarigen zijn negatiever over de digitalisering. Voor hen neemt de toegankelijkheid, efficiëntie, de snelheid, klantvriendelijkheid en het gemak juist vaker af. Laagopgeleiden vrezen vaker dat de betrouwbaarheid, snelheid en efficiëntie afneemt.

Verschillen tussen subgroepen – AIVD, Caribisch deel en maximeren topinkomens

55 t/m 70 jarigen hechten meer aan AIVD-doelstellingen en vrezen vaker dat het niet lukt om Nederland veilig te houden

- 55 t/m 70 jarigen hebben er minder vertrouwen in dat de AIVD in staat is om Nederland veilig te houden en hechten meer belang aan de doelstellingen van de AIVD. Jongere leeftijdsgroepen vinden de doelstellingen minder belangrijk en hebben meer vertrouwen in de AIVD.
- Het vertrouwen in de AIVD verschilt ook tussen regio's. Vooral in zuiden is men bang dat de AIVD niet in staat is om Nederland veilig te houden. In het oosten ligt het vertrouwen juist hoger.

Negatieve associaties bij Caribisch deel komen vaker voor bij mannen, 55 t/m 70 jarigen en hoogopgeleiden

- Mannen hebben relatief meer spontane associaties bij het Caribisch deel van het Koninkrijk. Deze associaties zijn vaak negatief. Zij denken meer aan geldverspilling (corruptie), het slechte bestuur en noemen vaker dat dit deel onafhankelijk zou moeten worden. Ook onder 55 t/m 70 jarigen en hoogopgeleiden komen negatieve associaties vaker voor.
- Laagopgeleiden hebben een veel minder duidelijk beeld van dit deel van het Koninkrijk.

Maximeren topinkomens vindt meer steun onder vrouwen en 45 t/m 70 jarigen

- Vrouwen en 45 t/m 70 jarigen zijn positiever over het maximeren van het inkomen van een topfunctionarissen aan dat van een minister.
- Mannen, hoogopgeleiden en 18 t/m 44 jarigen zijn het meestal ook eens met het beleid, maar relatief minder vaak.

Resultaten - verschillen tussen subgroepen

Groen = subgroep is positiever (of scoort hoger)

Rood = subgroep is negatiever (of scoort lager)

	Bekendheid BZK	Geslacht	Leeftijd	Opleiding	Regio	Burgerschapstijl
	Spontaan	Man - Vrouw	18 t/m 34 - 35 t/m 70	Hoog - Laag	Zuid	Verantwoordelijken - Structuurzoekers
	Geholpen	Man - Vrouw	18 t/m 24 - 55 t/m 70	-	Zuid	Verantwoordelijken - Structuurzoekers
	Imago BZK	Geslacht	Leeftijd	Opleiding	Regio	Burgerschapstijl
	BZK	-	18 t/m 44 - 45 t/m 70	Hoog: uitgesprokener Laag: minder uitgesproken	Zuid	Verantwoordelijken: uitgesprokener Structuurzoekers: minder uitgesproken
	Ambtenaren	Man: uitgesprokener	18 t/m 24 - 55 t/m 70: uitgesprokener	Hoog - Laag	Zuid	Verantwoordelijken - Structuurzoekers
	Bestuurders	Man	55 t/m 70 uitgesprokener	Hoog	Zuid - West	Verantwoordelijken - Structuurzoekers
	Vertegenwoordigers	Man: uitgesprokener	55 t/m 70 uitgesprokener	Hoog	Zuid - West	Verantwoordelijken - Structuurzoekers
	Representatieve democratie	Geslacht	Leeftijd	Opleiding	Regio	Burgerschapstijl
	Oordeel	-	35 t/m 44 - 55 t/m 70	Hoog - Laag	Oost	Verantwoordelijken - Structuurzoekers
	Gevoel van vertegenwoordiging	-	25 t/m 34 - 55 t/m 70	Hoog - Laag	Zuid - West	Pragmatici, Verantwoordelijken - Structuurzoekers
	Gevoel van betrokkenheid	Man - Vrouw	18 t/m 24 - 25 t/m 34	Hoog - Laag	Zuid, 3 grote gemeenten	Verantwoordelijken, Pragmatici - Structuurzoekers
	Oordeel directe manieren van invloed	-	18 t/m 34 - 55 t/m 70	Hoog - Laag	Zuid - West	Verantwoordelijken (raadplegend) Structuurzoekers (corrigerend) Pragmatici (raadplegend)
	Decentralisaties	Geslacht	Leeftijd	Opleiding	Regio	Burgerschapstijl
	Oordeel	-	25 t/m 34 - 55 t/m 70	Laag	-	Pragmatici - Plichtsgetrouwen
	Gevolgen	Man - Vrouw	18 t/m 34 - 55 t/m 70	Hoog - Laag	-	Verantwoordelijken, Pragmatici - Plichtsgetrouwen, Structuurzoekers
	Vertrouwen uitvoering	-	25 t/m 44 - 45 t/m 70	Laag	-	Pragmatici - Plichtsgetrouwen

Resultaten - verschillen tussen subgroepen

Groen = subgroep is positiever (of scoort hoger)

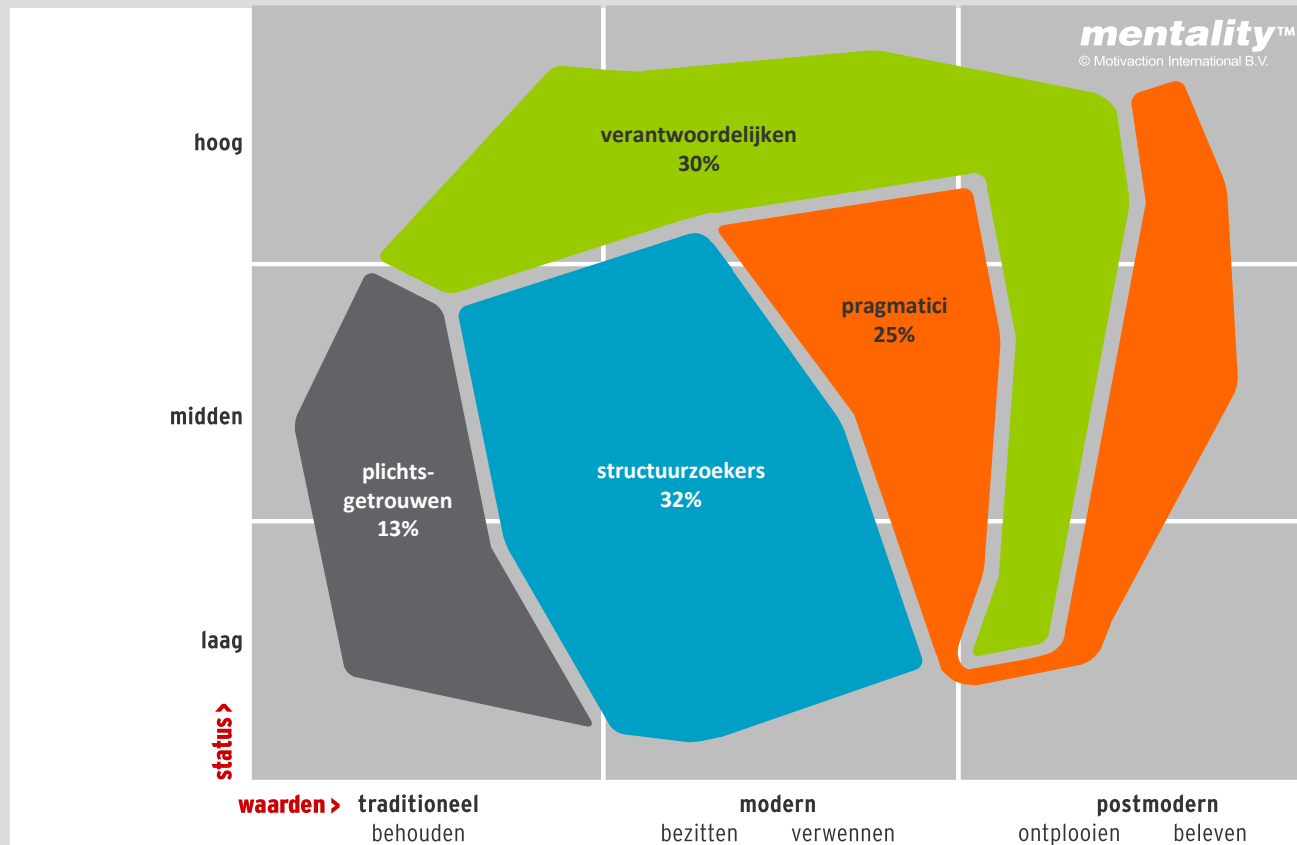
Rood = subgroep is negatiever (of scoort lager)

	Geslacht	Leeftijd	Opleiding	Regio	Burgerschapstijl
Schaalvergroting					
Oordeel samenvoegen gemeenten	-	25 t/m 34	Hoog - Laag	3 grote gem.	Plichtsgetrouwen
Gevolgen	Man - Vrouw	25 t/m 34 - 55 t/m 70	Hoog - Midden - Laag	3 grote gem.	Structuurzoekers, Plichtsgetrouwen Verantwoordelijken uitgesprokener
Oordeel samenvoegen provincies	-	25 t/m 34	Hoog - Laag	-	Structuurzoekers
Participatiesamenleving					
Bereidheid tot inzetten	Man - Vrouw	55 t/m 70	Hoog - Laag	3 grote gem. - Noord	Verantwoordelijken - Structuurzoekers
Rol voor overheid	Man (faciliterend, stimulerend)	25 t/m 34 (stimulerend) 55 t/m 70 (geen of regisserend)	Hoog (alle actieve rollen m.u.v. regisseur)	-	Verantwoordelijken (alle actieve rollen m.u.v. regisseur)
E-overheid					
Oordeel digitalisering	Man - Vrouw	25 t/m 44 - 55 t/m 70	Hoog - Laag	-	Verantwoordelijken - Plichtsgetrouwen, Structuurzoekers
AIVD					
Vertrouwen	-	35 t/m 44 - 55 t/m 70	-	Zuid - Oost	Structuurzoekers
Caribisch gebied					
Spontane associaties	Man - Vrouw	55 t/m 70	Hoog	-	
Maximeren topinkomens					
Oordeel	Man - Vrouw	18 t/m 44 - 45 t/m 70	Hoog	3 grote gem. - Zuid	Plichtsgetrouwen, Structuurzoekers - Pragmatici

Burgerschapstijlen

- Het burgerschapstijlen model is gebaseerd op het Mentality-model van Motivaction, waarin onderscheid wordt gemaakt tussen verschillende type mensen op basis van hun waarden en levenshouding.
- Het burgerschapstijlen model is toegespitst op waarden en de houding die burgers aannemen ten aanzien van de samenleving, de overheid en de politiek.
- Het model onderscheidt vier burgerschapstijlen:
 - Plichtsgetrouwen
 - Verantwoordelijken
 - Pragmatici
 - Structuurzoekers
- Elke burgerschapstijl kent ook een eigen communicatiestijl: een bepaalde wijze van omgaan met informatie en mediagebruik.

Plichtsgetrouwen

Sterk normatief ingestelde burgers, die loyaal zijn aan de (lokale) gemeenschap, moeite hebben met modernisering en complexiteit en hechten aan een strenge en beschermende overheid (13% van de bevolking)

Samenleving

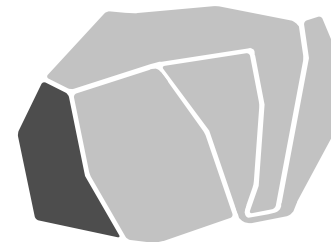
- Afhankelijk
- lokaal betrokken

Overheid & politiek

- Gezagstrouw maar ervaren afstand

Communicatie

- Moeite met complexiteit
- Volgzaam

Plichtsgetrouwen – resultaten vragenlijst

- Voelen zich minder vertegenwoordigd door ministers en staatssecretarissen, Tweede Kamerleden, Statenleden.
- Voelen zich minder betrokken bij de Tweede Kamerleden van de eigen partij en bij het Europees parlement.
- Staan negatiever tegenover de decentralisaties.
 - Hebben minder vertrouwen dat burgemeesters, wethouders, gemeenteambtenaren en gemeenteraadsleden de nieuwe taken goed uitvoeren.
 - Vrezen vaker dat de kwaliteit van de zorg afneemt en de gemeenten niet deskundig genoeg zijn.
- Staan negatiever tegenover samenvoegen gemeenten.
 - Denken minder vaak dat dit ten goede komt aan efficiëntie, kleinere overheid en deskundigheid.
 - Vrezen vaker dat belangen kleine gemeenten minder meewegen en dat de bureaucratie toeneemt.
- Staan negatiever tegenover de digitalisering en vinden DigiD minder toegankelijk.
- Zien meer negatieve effecten van het koppelen van persoonsgegevens.
- Hechten meer belang aan doelstellingen van de AIVD.
- Denken bij het Caribische deel van het Koninkrijk vaker aan geldverspilling.
- Zijn positiever over het maximaliseren van het salaris van topfunctionarissen aan dat van een minister.

Verantwoordelijken – resultaten vragenlijst

Zelfredzame en maatschappelijk betrokken burgers, met een coöperatief-kritische houding tegenover de overheid en die de politiek als instrument zien om de publieke zaak te dienen en hun persoonlijke idealen te realiseren. (30% bevolking)

Samenleving:

- Actief, internationaal betrokken

Overheid & politiek:

- Geïnteresseerd
- Kritisch

Communicatie:

- Vaardig
- Mondig

Verantwoordelijken

- Zijn beter bekend met beleidsterreinen van BZK en hebben een uitgesprokener beeld van BZK, zowel positief als negatief.
- Hebben een positiever beeld van ambtenaren, bestuurders en volksvertegenwoordigers.
- Zijn tevredener over de huidige representatieve democratie in Nederland.
 - Voelen zich sterker vertegenwoordigd door Tweede Kamerleden (van eigen partij) en gemeenteraadsleden.
 - Voelen zich sterker betrokken bij ministers en staatssecretarissen, Tweede Kamerleden (van eigen partij), burgemeester, wethouder en gemeenteraadsleden.
- Zijn positiever over het raadplegend referendum.
- Zien meer positieve gevolgen van de decentralisaties (maar zijn niet positiever in hun algemene oordeel).
- Zien meer positieve gevolgen van het samenvoegen van gemeenten (maar zijn niet positiever in hun algemene oordeel).
- Zijn vaker bereid zich in te zetten voor lokale maatschappelijke initiatieven.
- Hebben een duidelijkere mening over de rol van de overheid bij dergelijke initiatieven.
- Zijn positiever over de toenemende digitalisering van de overheid (gemak, snel, efficiënt, toegankelijk, betrouwbaar).
- Zien meer positieve effecten van het koppelen van persoonsgegevens.
- Denken vaker dat de (semi)overheid goede topfunctionarissen kan (blijven) aantrekken als de overheid hen niet meer salaris kan bieden dan het salaris van een minister.

Pragmatici

Individualistische netwerkers die de wereld, en dus ook de overheid en politiek, zien in termen van kansen om ervaringen op te doen en hun persoonlijke doelen te realiseren (25%).

Samenleving

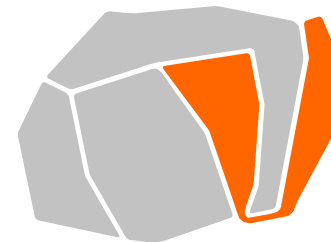
- Individualistisch
- Open minded, praktisch

Overheid & politiek

- Afwachtend
- Gemiddeld vertrouwen

Communicatie

- Hoofdlijnen
- Vaardig

Pragmatici – resultaten vragenlijst

- Voelen zich sterker vertegenwoordigd door ministers en staatssecretarissen, Tweede Kamerleden (van de eigen partij), Statenleden, burgemeester en het Europees parlement.
- Voelen zich sterker betrokken bij het werk van Eerste Kamerleden, Statenleden en het Europees parlement.
- Zijn negatiever over het raadplegend referendum.
- Zijn positiever over de decentralisaties.
 - Verwachten minder negatieve gevolgen van de decentralisaties.
 - Hebben meer vertrouwen dat burgemeesters, wethouders, gemeenteambtenaren en gemeenteraadsleden de nieuwe taken goed uitvoeren.
- Zien minder negatieve gevolgen van het samenvoegen van gemeenten (maar zijn niet positiever in hun algemene oordeel).
- Hechten minder aan een aantal doelstellingen van de AIVD: voorkomen verspreiden massavernietigingswapens, bestrijden spionage en cyberdreigingen, radicalisme monitoren en jihadistisch terrorisme bestrijden.
- Zijn negatiever over het maximeren van het salaris van topfunctionarissen aan dat van een minister.
- Denken vaker dat de (semi)overheid dan geen goede topfunctionarissen meer kan aantrekken.

Structuurzoekers

Sterk op hun eigen leven en gezin gerichte consumenten, die erkenning zoeken voor hun gevoelens en belangen, en een overheid verlangen die duidelijkheid creëert door grenzen te stellen en die te handhaven (32%).

Samenleving

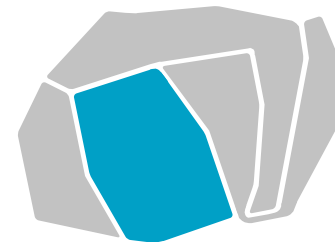
- Inactief, bezorgd en materialistisch

Overheid & politiek

- Afzijdig en wantrouwend
- Voelen zich niet vertegenwoordigd

Communicatie

- Vluchtig, keuzestress
- Prikkelgericht

Structuurzoekers – resultaten vragenlijst

- Zijn minder bekend met het beleidsterrein van BZK en hebben een minder uitgesproken beeld van BZK.
- Zijn negatiever over ambtenaren, bestuurders en volksvertegenwoordigers.
- Zijn minder tevreden over de huidige representatieve democratie in Nederland.
 - Voelen zich minder vertegenwoordigd door bestuurders en volksvertegenwoordigers.
 - Voelen zich minder betrokken bij bestuurders en volksvertegenwoordigers
- Zijn positiever over het corrigerend referendum.
- Zien minder positieve gevolgen van de decentralisaties (maar zijn niet negatiever in hun algemene oordeel).
- Zien minder positieve gevolgen van het samenvoegen van gemeenten (maar zijn niet negatiever in hun algemene oordeel).
- Zijn negatiever over het samenvoegen van provincies.
- Zijn minder vaak bereid zich in te zetten voor lokale maatschappelijke initiatieven.
- Vinden minder vaak dat overheid een bepaalde rol moet vervullen bij dergelijke initiatieven.
- Zijn negatiever over de toenemende digitalisering van de overheid.
- Denken minder vaak dat de AIVD in staat is om Nederland veilig te houden.
- Hebben minder spontane associaties bij het Caribisch deel van het Koninkrijk.
- Zijn positiever over het maximaliseren van het salaris van topfunctionarissen aan dat van een minister.

Onderzoekstechnische informatie

- Veldwerkperiode
 - Het veldwerk is uitgevoerd in de periode 14 januari tot 20 januari 2015.
- Methode respondentenselectie
 - Uit het StemPunt-panel van Motivaction
- Incentives
 - De respondenten hebben als dank voor deelname aan het onderzoek een kleine vergoeding ontvangen
- Weging
 - De onderzoeksdata zijn gewogen (zie ook bijlage gewogen en ongewogen data), daarbij fungeerde het Mentality-ijkbestand als herwegingskader. Dit ijkbestand is wat betreft sociodemografische gegevens gewogen naar de Gouden Standaard van het CBS
- Bewaartermijn primaire onderzoeksbestanden
 - Digitaal beschikbare primaire onderzoeksbestanden worden tenminste 12 maanden na afronden van het onderzoek bewaard. Beeld- en geluidsopnames op cd en niet digitaal beschikbare schriftelijke primaire bestanden zoals ingevulde vragenlijsten, worden tot 12 maanden na afronden van het onderzoek bewaard.
- Overige onderzoekstechnische informatie
 - Overige onderzoekstechnische informatie en een exemplaar van de bij dit onderzoek gehanteerde vragenlijst is op aanvraag beschikbaar voor de opdrachtgever

Ongewogen en gewogen data

Kenmerken	Ongewogen		Gewogen	
	N	%	N	%
Leeftijd				
16 t/m 24 jaar	60	7,4	94	11,6
25 t/m 34 jaar	96	11,8	140	17,3
35 t/m 44 jaar	156	19,2	169	20,8
45 t/m 54 jaar	199	24,4	173	21,3
55 t/m 70 jaar	303	37,2	237	29,1
Opleidingsniveau				
Hoog (wo/hbo)	233	28,6	214	26,3
Middel (havo/vwo/mbo/mavo)	391	48,0	413	50,7
Laag (ibo/basisschool/geen opleiding)	190	23,3	187	23,0
Geslacht				
Mannen	462	56,8	413	50,7
Vrouwen	352	43,2	401	49,3

Ongewogen en gewogen data

Kenmerken	Ongewogen		Gewogen	
	N	%	N	%
Mentality				
Moderne burgerij	167	20,5	182	22,3
Opwaarts mobielen	89	10,9	114	13,9
Postmaterialisten	103	12,7	80	9,8
Nieuwe conservatieven	83	10,2	69	8,4
Traditionele burgerij	113	13,9	93	11,4
Kosmopolieten	92	11,3	105	12,9
Postmoderne hedonisten	101	12,4	97	11,9
Gemaksgeoriënteerden	66	8,1	76	9,3
Regio				
3 grote gemeenten	80	9,8	101	12,4
West	238	29,2	239	29,3
Noord	91	11,2	82	10,1
Oost	179	22,0	166	20,4
Zuid	190	23,3	194	23,9
Randgemeenten	36	4,4	31	3,8

Auteursrecht

Het auteursrecht op dit rapport ligt bij de opdrachtgever. Voor het vermelden van de naam Motivaction in publicaties op basis van deze rapportage – anders dan integrale publicatie – is echter schriftelijke toestemming vereist van Motivaction International B.V.

Beeldmateriaal

Motivaction heeft datgene gedaan wat redelijkerwijs van ons verwacht kan worden om de rechthebbenden op beeldmateriaal te achterhalen. Mocht u desondanks menen recht te kunnen doen gelden op gebruikt beeldmateriaal, neem dan contact op met Motivaction.

motivaction

research and strategy

Motivaction International B.V.

Marnixkade 109

1015 ZL Amsterdam

Postbus 15262

1001 MG Amsterdam

T +31 (0)20 589 83 83

M moti@motivaction.nl

www.motivaction.nl

www.facebook.com/stempunt

